

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM OKULLARININ BİRİNCİ KADEMESİNDE GÖREVLİ SINIF
ÖĞRETMENLERİNİN MÜZELERİ GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ DERSİNDE
KULLANMALARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ
(ANKARA İLİ ÇANKAYA İLÇESİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
A.EBRU METAN**

ANKARA-2007

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM OKULLARININ BİRİNCİ KADEMESİNDE GÖREVLİ SINIF
ÖĞRETMENLERİNİN MÜZELERİ GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ DERSİNDE
KULLANMALARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ
(ANKARA İLİ ÇANKAYA İLÇESİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
A.EBRU METAN**

**Danışman
Yrd.Doç.Gonca YAYAN**

ANKARA-2007

ÖNSÖZ

Müze; çevresini aydınlatan ,geçmiş geleceğe bağlayan bir kültür köprüsüdür.Halka açılan bir kapıdır.Müzeler yoluyla görsel sanat eğitimi uygulamaları, ilköğretim ilk kademedeki öğrencilerin yaratıcılıklarının gelişmesine ve yaşam boyu müze ziyareti alışkanlığı kazanmalarına katkı sağlamaktadır.Görev aldıkları okullarda görsel sanat eğitimi dersini verecek branş öğretmeni olmadığı için ;görsel sanat eğitimi derslerine giren Sınıf Öğretmenlerinin müze eğitimi uygulamaları hakkında görüşlerini belirlemek ihtiyacı doğmuştur.Bu araştırmada geliştirilen önerilerin sınıf öğretmenlerimize yararlı olması düşünülmektedir.

Araştırmamın son zamanlarında,hayatımda geçirdiğim en zor dönemde her an desteğiyle ve anlayışıyla yanımda olan tez danışmanım sayın Yrd.Doç.Gonca YAYAN'a teşekkürlerimi sunarım.Eşsiz hayat tecrübesiyle destek olan sayın Prof.Dr.Nihat BOYDAŞ'a, araştırmamın çıkış noktasına yardımcı olan sayın Prof.Dr.Vedat ÖZSOY'a,müze eğitimi ile ilgili görüşleri için sayın Yrd.Doç.Dr.Serap BUYURGAN'a,görüşme formunu uyguladığım okullardaki sınıf öğretmenlerine, okul müdürlerine ve özellikle yardımları için Ertuğrulgazi İlköğretim Okulu Müdür Yardımcısı Sayın Funda KILIÇER'e teşekkür ederim.

Bu araştırma için maddi manevi desteklerinden dolayı Babam Erdiñ METAN'a, kız kardeşim Eda METAN'a ve 11.Ağustos.2006 tarihinde bir trafik kazasında kaybettiğim Annem Halise METAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum

ÖZET

İLKÖĞRETİM OKULLARININ BİRİNCİ KADEMESİNDE GÖREVLİ SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MÜZELERİ GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ DERSİNDE KULLANIMLARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ (ANKARA İLİ ÇANKAYA İLÇESİ ÖRNEĞİ)

Metan, A.Ebru

Yüksek Lisans, Resim-İş Öğretmenliği Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Gonca YAYAN

Ekim-2007

Araştırma ilköğretim ilk kademedeki bazı okullarda branş öğretmeni olmadığı için görsel sanat eğitimi derslerine giren sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar eğitimi derslerinde; müzelerin kullanılmasına ilişkin görüşleri neler olduğuna yönelik bir çalışmadır.

Araştırmanın evrenini 2005-2006 öğretim yılında Ankara merkezde bulunan 496 ilköğretim okulunda görev yapan Sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada evrenin tümüne ulaşamadığı için ve Sınıf Öğretmenleri sayı olarak fazla bulunduğundan Örneklem yoluna gidilmiştir. Araştırmanın örneklemini, Ankara ili Çankaya ilçesindeki ilköğretim okullarından yansız atama (random) yoluyla seçilmiş 5 tane resmi İlköğretim okulu ve yine yansız atama (random) yoluyla seçilmiş bu ilköğretim okullarında görevli 60 Sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Bu araştırma kapsamında, sınıf öğretmenleri için anket kullanılmıştır. Anket ile elde edilen bilgilerin değerlendirilmesinde; frekans (f) ve yüzde (%) ortalamaları kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Görsel Sanatlar Eğitimi derslerini bazı İlköğretim I.Kademe okullarında Sınıf Öğretmenleri okutmaktadır. Ancak branş eğitimine sahip olmadıkları görülmektedir. Görsel Sanatlar Eğitimi dersinin işlenmesinde, ilköğretimde dokunarak, görerek, hissederek, yaratıcılığa dayalı bir ders öğretim programının

uygulanması gerekmektedir. Bu bağlamda müzeler, Görsel Sanatlar Eğitimi dersleri için özellikle etkin öğrenmenin gerçekleştiği yaygın eğitim kurumlarıdır. Müfredatta Görsel Sanatlar Eğitimi dersinde Müzelerin Kullanımına Yönelik Etkinlikler yer almaktadır. İlköğretim Birinci Kademedeki Görsel Sanatlar Eğitimi dersine giren Sınıf Öğretmenlerinin Müzeleri Görsel Sanatlar Eğitimi ders etkinliklerinde eğitim amacına uygun kullanılmadığı görülmektedir.

Araştırma sonunda ortaya çıkan görüşlere dayalı olarak araştırmacı tarafından ortaya konulan önerilere yer verilmektedir.

SUMMARY

THE ATTITUDE OF FIRST GRADE PRIMARY SCHOOL TEACHERS
TOWARDS THE APPLICATION OF MUSEUMS IN THE CLASS OF
EDUCATION OF VISUAL ARTS

(THE EXAMPLE OF ANKARA, ÇANKAYA)

Metan, A. Ebru

Masters Degree, Art-Education Teaching Department

Thesis Consultant: Yrd. Doç. Gonca YAYAN

October-2007

This is a work about class teachers's making use of museums in visual arts education) lessons as in some primary schools of level one there are not branch teachers of this lesson.

The basis of the research is class teachers who work in 496 schools in the center of Ankara in 2005-2006 academic year. Because all the teachers couldn't have been reached and they were found many in numbers, sampling method have been used. The sampling of the research consists of randomly picked 5 government primary school which were open to education in the 2005-2006 academic year and again randomly picked 60 teachers from these schools. In this research, interview forms have been used for the teachers. The information gathered through the forms and teachers' opinions have been controlled by variance analysis.

According to the research the results show that; Visual Arts Education lessons are taught by class teachers in some primary schools level one however it is seen that they are not trained to teach this subject. During the Visual Arts Education lessons in primary schools, a lesson plan that depends on touching, seeing, feeling and creation should be followed. In this sense, museums are common educational institutions where efficient learning takes place for Visual Arts Education lessons. In the curriculum, there are activities that suggest the use of museums in Visual Arts.

Education visual art lessons are not making use of the museums in the educational sense.

In this research, the subjects take place which are related to the problems that have come into.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	
ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
SUMMARY.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar LİSTESİ.....	xii

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1.Problem.....	1
1.2.Araştırmanın Amacı.....	14
1.3.Araştırmanın Önemi.....	14
1.4. Varsayımlar.....	14
1.5. Sınırlılıklar.....	15

BÖLÜM II

2.KAVRAMSALÇERCEVE.....	16
2.1.Eğitimin Tanımı ve Anlamı.....	16
2.2. Sanatın Tanım ve Anlatımı	17
2.3.Sanat Eğitiminin Anlamı.....	18
2.4.Görsel Sanat Eğitiminin Anlamı.....	21
2.5. Müze Kavramına Giriş	24

2.6.Müzenin Amaçları ve Görevleri.....	25
2.7. Müze Türleri.....	28
2.8. Müze Eğitimi.....	30
2.9.Müze Eğitiminde Kullanılan Yöntemler.....	34

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli.....	40
3.2.Evren ve Örneklem.....	40
3.3.Verilerin Toplama Teknikleri.....	41
3.4.Verilerin Analizi.....	42

BÖLÜM IV

4. BULGULAR ve YORUM

BULGULAR ve YORUM.....	43
------------------------	----

BÖLÜM V

5. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	62
5.1.Sonuç.....	62
5.2.Öneriler.....	63

KAYNAKÇA	65
EKLER	72
Ek-1Anket Teşekkür Sayfası	73
Ek-2: Kişisel Bilgiler.....	74
Ek-3: Görüşme Formu Soruları.....	75
Ek-4: Anket Soruları.....	76
Ek-5 M.E.B İlköğretim Görsel Sanatlar(1-8.sınıflar) Dersi Öğretim Programı Duyurusu	
Ek-6: M.E.B Personel Genel Müdürlüğü Duyurusu.....	

TABLolar LİSTESİ

- 4.1.1..Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımı
- 4.1.2.Öğretmenlerin Mezuniyet Durumuna Göre Dağılımı
- 4.1.3.Öğretmenlerin Sınıflarındaki Ortalama Öğrenci Sayısının Dağılımı
- 4.1.4.Öğretmenlerin Haftalık Ders Programı Saatinin Dağılımı
- 4.3. Sınıf Öğretmenlerinin Müzelerin Görsel Sanat Eğitiminde Kullanılmasının Yararlarına İlişkin Görüşleri
- 4.3.1.Görsel Sanat Eğitiminde Müzelerin yararlı olabilmesi için,sınıf öğretmenin işleyeceği konu hakkında ön araştırma yapması ne kadar yararlı olur? :
- 4.3.2. Öğretmenler için müze eğitimi ile ilgili bir yardımcı kitabın yazılması sizce ne kadar yararlı olur?
- 4.3.3.Müze ziyareti sırasında sanat eseriyle doğrudan iletişim öğrenmede ne kadar etkili olur?
- 4.3.4 “Müze ziyareti,eğitim amaçlı kullanıldığında, öğrenciyi bilgilendirir ve yaratıcılığını geliştirir” görüşüne ne kadar katılıyorsunuz?
- 4.3.5.Müze ziyaretleri sırasında öğrencilere eserler hakkında “Nasıl yapılmıştır?” “Değerli midir?” gibi sorular sorulması ne kadar etkili olur?:
- 4.3.6.Müze ziyaretlerinde öğrencilerin bazı eserlere dokunarak tanımlarına izin verilmesi öğrenmeyi ne kadar etkiler?:
- 4.3.7.“Müze ziyaretleri sayesinde, sergilenen eserlerin yapıldığı malzeme hakkında öğrenci daha çok bilgi sahibi olur” görüşüne ne kadar katılıyorsunuz?
- 4.3.8.“Müze ziyaretlerinin sonrasında, müze içindeki eserlerin resmini yapma , gibi etkinlikler eğitimin kalıcılığını sağlar “görüşüne ne kadar katılırsınız?
- 4.3.9.Müze eğitimi sonunda yaptırılan uygulamaların sergilenmesi ne kadar faydalı olur?
- 4.3.10. İlköğretim ilk kademe çağındaki öğrencilere müze eğitimi ile ilgili yardımcı bir kitabın hazırlanması görsel sanat eğitimine faydalı olur” görüşüne ne kadar katılıyorsunuz?

4.4.4. Sınıf Öğretmenlerinin Müze Ziyaretlerini Eğitim Amaçlı Yapamama Sebeplerine İlişkin Görüşleri.

4.4.1.Sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları okullarda müze eğitiminin yeterli verilememesi.

4.4.2.Sınıf öğretmenlerinin müze eğitiminde uygulanan yeni metotları tanımamaları.

4.4.3.Sınıf öğretmenlerinin yenilenen müze eğitimi konusunda kendilerini yetiştirme çabalarının olmaması.

4.4.4. Müze eğitimi konusunda ,M.E.B. tarafından görsel-eğitsel materyallerin geliştirilmemesi.

4.4.5. Sınıf öğretmenleri için müze uzmanları tarafından eğitim amaçlı konferansların düzenlenmemesi.

4.4.6.Müze ziyaretlerinden önce sınıf öğretmenlerinin hazırlanması için yeterli zaman bulamaması.

4.4.7.Görsel Sanat eğitimi ders saati süresinin yeterli olmaması.

4.4.8. Sınıfların kalabalık olması .

4.4.9. Müze ziyaretlerinde , görsel-işitsel yöntemlere dayalı teknolojik araç ve gereçlerin kullanılmaması.

4.4.10. Müze ziyaretleri için okulların maddi kaynağının olmaması.

4.4. 11. Öğrencileri taşımak için araçların temin edilememesi.

4.4.12 Öğrenci velilerinin müze ziyaretlerine olumsuz yaklaşması.

4.4.13. Okul idarelerinin müzelerle “müzelerde sanat eğitimi “için işbirliği kurmaması.

4.4. 14. .Müzelerin ilköğretim okullarına , müzeyi tanıtım amaçlı afiş,broşür göndermemesi.

4.4. 15. Müzedeki eserlerin sergilenmesinde kullanılan etiketlerin üzerindeki bilgilerin yeteri kadar açık olmaması.

4.4. 16. Müzelerde öğrencilerin yararlanacağı başvuru kitaplarının bulunmaması.

4.4. 17. Müze atmosferinin öğrenciler için ilgi çekici olmaması.

4.4. 18. Müze ziyareti sırasında öğrencilerin uygulama çalışmaları için malzeme Olmaması.

4.4. 19. Müzelerin eğitim amaçlı olarak kullanılmaya elverişli alanlarının olmaması.

4.4. 20. Müze ziyaretlerinde, müze personelinin ilgisizliği.

BÖLÜM . I .

GİRİŞ

1.1.Problem Durumu

İlköğretim döneminde öğrencinin temel eğitimi bir bütün olarak düşünülürse, sanat eğitimi genel eğitimin bir parçası olarak kabul edilebilir. Sanat eğitimi; temel eğitim içinde öğrencinin yetenekleri doğrultusunda , öğrenciyi yaratıcı kılmak için uygulanan eğitim ve öğretimdir.

Yapılan araştırmalar ve uygulamalar göstermiştir ki, görsel sanat eğitimi dersin de müzeleri kullanmak, yaparak-yaşayarak öğrenmeyi sağlayarak yaratıcılığı teşvik etmektedir. Müze; halkın zevk alması ve eğitimi için koleksiyonlarını tarihi ve bilimsel açıdan ele alıp, korumak ,incelemek ve değerlendirmek için açılan kuruluşlardır(Atasoy,1979:121).Müzeler; araştırma ,arşivleme, koruma, değerlendirme ve topluma sunuş ile toplumun temel kurumlarından biridir.

Çağdaş bir eğitim anlayışında ,farklı öğretim yöntemleri kullanılmakta, sadece okul içinde değil,okul dışında da eğitim yapılmaktadır .Müzeler çağdaş eğitim de önemli bir yere sahiptir.Görsel sanat eğitiminde sınıf içi eğitimden sınıf dışı eğitime geçişi müzeler sağlamaktadır. Müzelerin sanat eğitimi amaçlı kullanılması önemli bir gereksinimdir.

Öğrencinin ilköğretim birinci kademedede temel eğitimini veren ise sınıf öğretmeni'dir. Ülkemizde bazı ilköğretim okullarında Sanat Eğitimsi kadrosu olmaması nedeniyle ,sınıf öğretmenleri Görsel Sanat Eğitimi derslerini okutmaktadırlar.

İlköğretim okullarında birinci kademedede görsel sanat eğitimi dersi veren sınıf öğretmenlerinin müzeleri kullanmalarına yönelik görüşlerinin iyi bilinmesi gerekir. Sınıf öğretmenlerinin görüşleri uygulanacak programları doğrudan etkileyecektir.

Bu araştırmada , ilköğretim birinci kademedede görsel sanat eğitimi veren sınıf öğretmenlerinin müzelerin kullanılmasına ilişkin görüşlerini belirtmeden önce eğitimin, sanatın, sanat eğitiminin, görsel sanat eğitiminin ve müze kavramlarının tanımlandırılması gerekmektedir. Ayrıca müzelerin amaç ve görevleri, müze türleri, müze eğitimi ve müze eğitiminde kullanılan yöntemlerden söz edilecektir. Araştırmada yapılan anket ile ilköğretim birinci kademedede görsel sanat eğitimi veren sınıf öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur.

Problem Cümlesi

İlköğretim okullarında birinci kademedede görsel sanat eğitimi dersi veren sınıf öğretmenlerinin; görsel sanat eğitiminde müzelerin kullanılmasına ilişkin görüşleri nelerdir?

Alt Problemler

İlköğretim okullarında birinci kademedede görsel sanat eğitimi dersi veren sınıf öğretmenlerinin müzelerin görsel sanat eğitimi amaçlı kullanılmasına ilişkin görüşlerine göre;

- 1- Sınıf öğretmenlerinin görsel sanat eğitim dersinde müzeleri kullanmalarıyla ilgili görüşleri nelerdir?
- 2- Sınıf öğretmenlerinin görsel sanat eğitiminde müzelerin kullanımının yararları ile ilgili görüşleri nelerdir?

- 3- Sınıf öğretmenlerinin müzelerin görsel sanatlar eğitiminde müzelerin görsel sanat eğitiminde müzelerin etkin kullanımını sağlamak için önerileri nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; ilköğretim okullarında birinci kademedeki görsel sanatlar eğitimi dersi veren sınıf öğretmenlerinin müzelerin görsel sanatlar eğitimi amaçlı kullanılmasına ilişkin görüşlerini belirlemek müzelerin eğitim amaçlı kullanılmasının görsel sanatlar eğitimi katkısının ne olacağını ortaya koymaya çalışmaktır.

Araştırmanın Önemi

Ülkemizde bazı ilköğretim okullarında birinci kademedeki görsel sanatlar eğitimi derslerini sınıf öğretmenleri vermektedir. İlköğretim birinci kademedeki öğrenciler, duyuşsal gelişimlerinin başlangıç dönemini yaşamaktadır. Görsel sanatlar eğitimi dersinin öğrencinin bireysel gelişimine katkısı düşünüldüğünde görsel sanatlar eğitimi dersinde müzelerden yararlanmak sanat eğitimi açısından önemlidir. Bu eğitimin amacına uygun bir şekilde gerçekleşmesi için ilköğretim birinci kademedeki görsel sanatlar eğitimi dersi veren sınıf öğretmenlerinin konu ile ilgili görüşlerinin iyi bilinmesi gerekir. Bu araştırmada müze eğitimi konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur.

Sayıtlılar:

- Araştırmada veri toplanmasına yardımcı olan sınıf öğretmenlerinin anketi cevaplarken görüşlerini objektif bir şekilde yansıttıkları varsayılmaktadır.

-Araştırmanın araştırma disiplini, görüşmeler ve incelemelerin güvenilirlik derecesi yüksek olacaktır.

Sınırlılıklar:

Araştırma, Ankara ili, Çankaya merkez ilçesinde bulunan 5 ilköğretim okulu ile sınırlıdır.

Araştırma; Ankara ili, Çankaya merkez ilçesinde ilköğretim okulu birinci kademedeki görevli bulunan 60 Sınıf öğretmeni ile sınırlıdır.

İlköğretim okullarında ilk kademedeki görsel sanatlar eğitimi dersi veren sınıf öğretmenlerinin müzelerden görsel sanatlar eğitimi dersinde kullanılmasına ilişkin görüşlerini belirlenmesine yönelik geliştirilen veri toplama aracındaki sorulara verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitimin Tanımı ve Anlamı

Eğitim, bireyin anne karnında oluşumunda başlayıp yaşamının sonuna kadar devam eden her türlü olumlu veya olumsuz davranıştır. Genel bir tanımla ise eğitim,bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve amaçlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk,197,s.15). Eğitim, birey davranışlarında amaçlanan yönde değişimi sağlar. Ayrıca eğitim planlı ve programlı bir süreçtir.

Kişinin ilköğretimde başlayan eğitimi örgün eğitimidir. Örgün eğitim;belli amaçlar doğrultusunda programlanarak hazırlanmış,kurumsallaşmış eğitimidir.Örgün eğitim içinde sanat eğitimi dersleri olarak müzik ve görsel sanat eğitimi dersleri yer alır(Fidan-Erden,1998,s.23).

İnsanın uygarlaşması eğitimle gerçekleşir; ancak eğitim, insana belli konuları öğretmesi ve insanın öğrendiklerini yaşamını kolaylaştırmak için kullanması ile sınırlı olmamalıdır. Bir toplumun gelişmesi, toplumu oluşturan bireylerin eğitilmesiyle mümkündür.

Eğitim, bireylerin toplumdaki yerlerini hazırlar, kültür ve yaşam düzeylerini yükseltir.

Eğitimin temeli ailede atılır, istemli bir hale dönüştürülmesi okul dönemi ile başlar Okul döneminde çocuğun, temel yaşamsal becerilerinin kazanıldığı, yaratıcılığının geliştiği düşünülürse; çocuğu pasif bir konumdan etken konuma getiren bir eğitim sistemine ihtiyaç olduğu açıktır. Çağdaş eğitimde;her türlü bilimsel eğitim ve öğretim materyali kullanılır.Programlarda farklı öğretim yöntemleri uygun bir biçimde yer aşır.Eğitim,okul dışında da etkili bir biçimde devam eder.

Çocukluk döneminde ileriki yaşamın temelleri atılmaya başlandığı için ilköğretim birinci kademedeki öğrenciye verilecek eğitimin niteliği önemlidir. Çocuğun geleceğine olumlu yönde katkısı bakımından, eğitimde ilköğretim dönemi ayrı bir öneme sahiptir(M.E.B.,2000,103).

2.2. Sanatın Tanım ve Anlatımı

Sanatın birçok tanımı vardır. Read'e göre (1981),”insanoğlunun bilinen yazılı tarihinin başlangıcından beri önemli bir olgu olan sanatı, düşünürler ve sanatçılar farklı olarak algılamışlar ve ifade etmişlerdir.”

Sanat klasik bir anlatımla ” insanoğlunun yarattığı yapıtlarda güzellik ilkesinin ifadesi” biçiminde tanımlanır. Günümüzde güzellik ilkesinin sanat için bir zorunluluk olmadığı düşünülmektedir.Sanat ; “doyurucu estetik yaşantılar oluşturmak amacıyla yaratma becerisi olarak tanımlanmaktadır (Sözen-Tanyeli,1996,s.208).

Sanat insandaki güzel duyguları ve düşüncelerin ortaya çıkmasına aracıdır. Kişinin yaşamını yeni duygu ve düşüncelerle güzelleştirir. Kılıçkan'a (2003,s.10)göre, Sanat karşılıksız algıya alıştırarak insanı bencillik çemberinden kurtarır ve ona yaşama sevinci verir.

Sanat kavramı genellikle plastik veya görsel sanatlar anlamında kullanılır. Adı ister plastik, ister görsel olsun tüm sanatların ortak özelliği ise özgünlüğünün

yakalanması, hoş giden bağlantılar oluşturma çabası olarak tanımlanmaktadır (Özsoy, 2001,s.52).

Tepecik'e göre(2003,s.163); "Sanat alışılmış tanımında; İnsanın duygu ve düşüncelerinin, doğada bulunan araç ve gereçlerle ifade edilmesi biçimidir, ancak bu tanım günümüzde daha farklı algılanmakta ve sanat yapıtında güzellik bir kavram olarak aranmamaktadır, bunun yerine çağımızda, doyurucu estetik yaşantılar oluşturmak amaçlanmaktadır. Kuşkusuz zaman süreci içinde sanatın tanımı her insan ve her topluma göre farklılık göstermektedir, bu da kültür zenginliğinden kaynaklanan bir düşünce olarak değerlendirilmelidir."

Read'e (1981) göre,"sanat hayata uygulanan öyle bir mekanizmadır ki, onuz toplumlar dengelerini kaybederler."Sanat hayatı daha aydınlık ve yaşanabilir hale getirebilir.

Sanat, algılama, düşünme ve uygulama arasında bütünleşmeyi kuran etkili bire eğitim şeklidir. Bir başka tanımla;"sanat; duygu,düşünce,izlenim ve tasarımları, belli bir yaşantı,durum,olgu ve olayları ,belirli bir amaç ve yöntemle,belirli bir özgünlük ve güzellik anlayışına göre biçimlendirmiş gerçeklerle işleyip anlatan estetik bir bütün"dür(.

İnsanın genel eğitimini bir bütün içinde düşünürsek, sanat eğitimi genel eğitimin bir parçasıdır. Günümüz Türkiye'sinde sanat eğitimi genel eğitimin içerisinde yer almaktadır. Eğitim ve sanat kavramlarının tanımlamaları bizi "Sanat Eğitimi"nedir? sorusuna götürmektedir.

2.3.Sanat Eğitiminin Anlamı

Sanat eğitimi genel bir tanımlamayla; bireye,kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli sanatsal davranışlar kazandırma ya da bireyin sanatsal davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturması sürecidir.Sanat eğitimi; görsel sanatların eğitimi ve öğretimini içerir. Kırıçoğlu'na

(2002,s.2)göre; “sanat eğitimi” eğitim ve bilimin bir dalı olarak sanatın, estetiğin, sanat tarihinin eğitim ve öğretimle ilgili bütün sorunlarıyla ilgilenir. Bireyin sanatsal ve estetik gelişim, sanatta öğrenme ve yaratıcılık eğitimi, sanat öğretiminin araştırma konuları arasında yer alır. Sanat eğitimi kimi zaman tanımlandığı alanın özel bir bölümüne,kimi zaman da tanımı kullanan kişi ve kurumlara göre anlam değiştirmektedir

Sanat eğitimi genel bir tanımlamayla; güzel sanatların tüm alanlarını ve biçimlerini içine alan okul içi ve dışı yaratıcı sanatsal eğitimi’dir. Sanat eğitiminin amacı çocuğu sanatçı yapmak değildir. Sanat eğitimi; çağdaş toplumda yetişen fertlerin her alanda yaratıcı olmasını sağlayan etkinliklerdir (San,1988,s.11).

Buyurgan’a (2001,s.12) göre; sanat eğitimi yoluyla çocuk ile çevresi, özellikle kültürel çevresi arasındaki etkileşim ve iletişim daha güçlü ve anlaşılır olacaktır.Bu da çağdaş bir sanat eğitimi ile mümkün olabilir.

Sanat eğitimi, çocukta ve gençte akıl ve aklın denetiminden çok, duygulara ve heyecanlara yer vererek ,eğitim sistemindeki akılcı yaklaşıma karşı çıkıp,duygusal yaşantılara ağırlık vermektedir.

San’a (2004,s.25) göre; küçük yaştan başlayarak çocukları yaratıcı kılmaya en uygun alan, sanatsal alandır ,ve bu açıdan sanat eğitimi,genel ve tümel eğitim ve öğrenim içerisinde yaygın bir şekilde yer alması gereken bir disiplindir.

Sanat Eğitimi dersinde bütün sanatlar araç olarak kullanılırken öğrencinin sanatla tanışması, sanatı anlaması hedeflenmektedir Sanatı anlayan çocuklarda zamanla estetik duyarlılığın geliştiğini araştırmalar göstermektedir. Estetik duyarlılığın yanı sıra sanat etkinlikleri dersinde; öğrencinin kişisel ve sosyal değerlere önem vermesi, evrensel değerlere saygı duyması, etik davranması ve farklılıklara hoşgörü ile yaklaşması beklenmektedir. Evrensel bir dil olan sanat yoluyla, çocuklar çevrelerinde olup bitenleri algırlar. Algı, ayrıntıları görme, duyma, hissetme ve bağlantılar kurma yeteneğidir.

Çağdaş sanat eğitimi ; temelde sanatsal etkinlikler yoluyla bireylerin ve toplumun içinde yaşadıkları çevreye duyarlı olmalarının sağlamaya, çevresiyle yararlı bir etkileşim içine girebilmelerine, estetik ihtiyaçlarını karşılamaya, yaratma ve yorumlama bilgilerine doyurmaya, yaşantılarını daha anlamlı hale getirebilmelerine imkan vermeye yönelik düşünülmüştür. Kısaca çağdaş sanat eğitimi, her türlü materyalin kullanıldığı ,farklı öğretim yöntemlerinin uygun biçimlerde programlara konulduğu,sadece okulda değil,okul dışında da etkin bir biçimde devam edecek biçimde olmalıdır.Bu anlayıştan yola çıkılarak modern eğitim sistemi,okul öncesinden başlayarak eğitimin her kademesinde görsel sanat (resim-iş) eğitimine yer verecek biçimde düzenlenmektedir.

Çağdaş sanat eğitimi; yaratıcılık ve estetik duyarlılığı geliştiren, sanatı tanıma, anlama, değerlendirme becerisi kazandıran, insanın sanatsal gelişimini ve toplumun kültürel yaşamını destekleyen bir kapsama sahiptir. Okullarda sanat eğitimi uygulamaları bu kapsam içinde sistemli bütünlüğe kavuşturulmalıdır. Sanat etkinlikleri dersinde sanat eğitimi disiplinler arası bir yaklaşımla ele alınmaktadır.

İnsanın kendini ve çevresini anlama, anlamlandırma ve ifade etme yolculuğunda ona eşlik eden sanat, çağdaş insanın yaşamında da benzer işlevleri yerine getirmektedir. Bu işlevleriyle insan yaşamında oynadığı önemli rol, sanatı eğitim için de değerli kılmaktadır. Sanat eğitimi, yapıcı ve yaratıcı bir biçimde yetiştirilmesi düşünülen bireyin; insanı, doğayı, yaşamı algılayabilmesini, yorumlayabilmesini ve kendi duygu ve düşüncelerini farklı sanatsal yollarla ifade edebilmesini amaçlar. İlköğretim döneminde öğrenci sanat olgusu üzerine düşünsel bir dünya kurabilir. Bu dönemde çocuk dünyayı keşfetmenin yanı sıra yaratıcı buluşlar da yapabilir. Görsel Sanat eğitiminin en önemli amaçlarından biri çocuğun yaratıcılığının geliştirilmesidir. Eğitim kurumları, çocuğun gelişimine paralel eğitim vermesi gereken kurumlar olduğundan, onlara gizil güçlerini ortaya koyabilecekleri uygun ortamlar sunmalıdır.

Sanat eğitiminin koşullara uygun durumda gerçekleşebilmesi “doğru program, doğru yönetmen, doğru öğretmen ” koşullarına bağlıdır. Sanat, hem amaç hem de araç olarak çağdaş eğitimin vazgeçilmez bir parçasıdır. Öğrenciler ne kadar farklı sanat alanıyla karşılaşılırsa o kadar farklı sanatsal ifade biçimlerini tanır, farklı sanat formlarının dilini ve olanaklarını anlar, farklı sanatsal değerlere karşı duyarlılık ve farkında olma geliştirir. Dolayısıyla sanat etkinlikleri programları tüm sanat dallarının program içinde imkânlar ölçüsünde yer almasını hedeflemektedir.

Sanat etkinlikleri ders programı; yaşantılara dayalı, uygulama ağırlıklı, sanatsal verilerden yararlanarak yaratıcı düşünceyi geliştirme amaçlı, öğrencinin estetik duyarlılığını geliştirici bir yapıda planlanmıştır. Bu koşullar sanat etkinlikleri programının temel içeriğini oluşturur. Bu sıralanan koşullar birbirleri ile bağlantılı olmalarına karşın zaman zaman ağırlık birine veya diğerlerine verilebilir.

Sanatın kişilikle doğrudan ilişkili olduğu, çağdaş bir kişi olabilmek için sanatı en önde gelen unsur olduğu fark edilirse ve bu fark ediş tutum ve davranışlarla kanıtlanabilirse sanat anlayışı da edinilmiş olur (Erinç,1995).

Çocuklarda sanat eğitiminin amacı; oyun oynama içgüdüsünün gelişmesi ile onların ruh dünyalarına girmek ve anlama yeteneklerini saptamaktır. Sanat eğitimi öğrencilerde bütünlüğü sağlar.

Sanat Eğitimi kavramından sonra görsel sanat eğitiminin açıklanması gerekmektedir.

2.4.Görsel Sanatlar Eğitiminin Anlamı

Geniş anlamıyla “görsel sanatlar eğitimi” eğitim bilimin bir dalı olarak sanatın, estetiğin , sanat tarihinin eğitim ve öğretim ile ilgili bütün sorunlarıyla ilgilenir.

Günümüzde ülkemizde görsel sanatlar eğitimi diye adlandırılan resim-iş eğitimi genel eğitimin içinde yer almaktadır. Eğitim kurumlarında sanat eğitimi genel eğitim içinde ve genel olarak, sanat, sanatsal yaratıcılık, sanat tarihi gibi konularda, resim ve müzik gibi alanlarda bilgi aktarımı ve uygulama da bir arada alınmaktadır (San,1982,s. 215).

Görsel Sanat eğitimi, en kısa tarifıyla okullardaki Resim-İş dersleridir. Yetişkin eğitiminden çok yetişmekte olan çocukların genel eğitim süreci içinde ele alınır. Resim-İş dersini sevdirmek, görerek, dokunarak, eğlendirerek öğretmek Görsel Sanatlar eğitimi dersi için son derece önemlidir. Görsel Sanatlar Eğitimi dersinin çocuğun zihinsel ve duygusal gelişim açısından önemi daha iyi anlaşıldığından ders programında yeni yaklaşımlar geliştirilmektedir.

Kavurgan'a (2002)göre,"nitelikli sanat eğitimcisi yetiştirilmesi için sunulacak önerilerle birlikte sanat eğitiminin topluma ve en önemlisi eğitim sistemine kazandırmak için acilen önlemler alınmalıdır. Görsel Sanatlar Eğitimi (Resim-İş) eğitimi dersi diğer derslerin yanında bir "branş dersi" olarak görülmemelidir. İş üretme alışkanlığı kazanamayan bir kişinin üreten bir kişiye göre bakış açısı çok farklıdır. Dolayısıyla bunu yargılamak kendi çapında haklı olabilir,fakat eğitimci kendi sergilediği bu pozisyonla bu saygınlığı kazanma şansına sahip olabilir."

Özsoy'a (2003) göre,"görsel sanatlar eğitimi, gerek okul öncesinden üniversite düzeyine kadar uygulanan örgün, gerekse boş zamanları değerlendirme, bir hobi olarak yaygın biçimiyle müzelerde, özel ve devlet sanat galerilerinde,beşikten mezara ya da ömür boyu sürebilecek niteliğiyle geçen yüzyılın olduğu gibi,bilgi ve iletişim çağı olarak nitelenen yirmi birinci yüzyılın da en önemli eğitim alanlarından biri olmaya devam edecektir."

Sanat eğitimi yaratıcı ve üretene şans tanıyan bir eğitimidir. Uygar toplumların oluşmasında zorunlu temel eğitimin büyük önemi vardır. Bu da ancak iyi bir sanat eğitimi ile gerçekleşebilir. İyi bir sanat eğitimi için de nitelikli öğretmen ve sanat eğitimcileri olmalıdır.Bu bağlantının oluşmasında da aileden başlayıp sınıf

öğretmenlerine görevler düşmektedir. Nitelikli sanat eğitimi yöntem ve kuramlarını almayan ve sanat eğitimi mantığını bilmeyen sınıf öğretmenleri sanat eğitimi dersleri vermektedirler. Bu ve benzer pek çok soruna çözüm önerilerinin getirilmesi gerekmektedir.

Yeni düzenlemeler getirilen eğitim programından önce İlköğretim birinci kademedeki (7-12 yaş) çocuğun sanat eğitimi ile ilişkisi, sınıf öğretmenin üçüncü sınıfa kadar resim-iş olarak bilinen görsel sanat eğitimi dersinin işlendiği, 4. ve 5.inci sınıflarda yerini matematik ve sosyal bilgiler gibi öğrenciye daha çok katkısı olacağı düşünülen dersler biçiminde uygulanmıştır.

Son dönemlerde geliştirilen sanat eğitimi teorilerinden Çok Alanlı Sanat Eğitimi modelinde müze eğitimi önemli yer tutmaktadır. Görsel sanatlar eğitimi derslerinde müzelerden yararlanma da bu yöntemlerden birisidir.

Süzen' göre(2005,s.22), “Değişik kültürlerin beşiği olmasıyla övündüğümüz ülkemizde çok daha canlı ve yaratıcı bir eğitim yapılabilir. Müzelerde ve uygulamalı atölyelerde, uzman öğretmenlerin gözetiminde çocukların katılımlarının sağlanıp, düş güçlerini geliştirerek görsel duyarlılık kazanmalarını sağlayan bir yöntem , uygun olur.”

Türkiye'nin kültürel zenginlik ve kimliğini barındıran Müzeler, koruyup, sergiledikleri eserler ile ziyaretçilere geçmiş ile gelecek arasında bağ kurdurabilen kültür ve eğitim kurumlarıdır. Ülkemizin geleceği için en önemli yatırım eğitimidir. Müzeler ile geniş kitlelere ulaşmak kolay olduğundan, müzelerin eğitim ortamı olarak kullanılması göz ardı edilmemelidir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın yeni Görsel Sanatlar Eğitimi programında Müze Etkinlikleri yer almaktadır.

Müzelerin görsel sanat eğitimindeki önemini belirtmek için ilk önce Müze nedir? Müzelerin görevleri, amaçları, önemi nelerdir? Müze türleri nelerdir? Müze'nin Eğitim üzerindeki önemi nedir? gibi konuların açıklanması gerekmektedir.

2.5. Müze Kavramına Giriş

Müze; sanatsal, kültürel, tarihsel ya da bilimsel ürünlerin sürekli olarak sergilenmesi amacıyla yapılan veya kendisi bu sınıflara nitelikleri nedeniyle halka açılan yapıdır(Sözen-Tanyeli.1996,s.169).

Müzeler, toplumun öğrenim ve eğitiminin gelişmesi, estetik duygusunun yerleşmesi, geçmişin açıklanması, yorumlanması, yönlendirilmesi ve halkın eğlenirken gelişmesini ve zamanını değerlendirmesini sağlar.

Uluslararası Müzeler Konseyi'nin (ICOM) yapmış olduğu tanıma göre; "Müze, kültürel değer taşıyan unsurlardan oluşan bir bütünü çeşitli biçimlerde korumak, incelemek, değerlendirmek, özellikle halkın beğenisinin yükselmesi ve eğitimi için sergilenmek amacıyla kamu yararına yönetilen sürekli bir kurumdur."

İngiltere Müzeler Birliği'nin(The Museums Association United Kingdom) tanımına göre; " Müze, kamu yararı için maddi kanıtları ve bu kanıtlarla ilişkili bilgileri toplayan, belgeleyen, muhafaza eden,sergileyen ve yorumlayan bir kurumdur."Amerikan Müzeler Birliği'nin (The American Association of Museums) tanımına göre ise "Müze; varlığının başlıca amacı sergiler düzenlemek olmayan,federal ve eyalet vergilerinden muaf olan,topluma açık olup,toplum çıkarları çerçevesinde yönetilen,sanatsal,bilimsel(canlı ya da cansız),tarihsel ve teknolojik materyaller de dahil olmak üzere,eğitimsel ve kültürel değerlere sahip nesne ve örnekleri koruyan, muhafaza eden, inceleyen, yorumlayan, bir araya getiren ve toplumun öğrenmesi ve eğlenmesi için sergileyen,kar amacı gütmeyen daimi bir kurumdur.Bu nedenle müzeler bir önceki cümlede belirtilen gereklilikleri karşılayan botanik bahçelerini,zooloji parklarını,akvaryumlar,tarihi kuruluşları,tarihi evleri ve mekanları da kapsamaktadır" (Süzen,2005,s.48).

Türkiye'deki resmi kayıtlara bakıldığında Kültür Bakanlığı Yönetmeliği'nde Müze Tanımı şu şekilde yapılmıştır:"Kültürel değer taşıyan unsurlardan kurulu bir

bütünü korumak, incelemek, değerlendirmek, özellikle halkın eğitimi, öğretimi,dünya görüşünün yenilenmesi için sürekli sergileme yapan ve çoğunluğun ve kamunun yararına yönetilen daimi kuruluşlara *Müze* adı verilir.”

Müze kavramının çağdaş bir başka tanımı da ;”Müze, toplumun bilimsel ve kültürel geçmişini yansıtan ve geleceğini biçimleyecek öğeleri araştıran, toplayan, koruyan, sergileyen, belgeleyen, yaşatan ve yönlendiren yaygın bir eğitim kurumudur.”şeklindedir (Atagök , 1999 ,s.42).

Müzeler, kültürel özgür zamanlar açısından her yaştan kesimin yararlanacağı bir alan olarak vurgulanmakta, öğrenmenin sağladığı, söylemsel ve tartışmalı bir öğrenmenin yanı sıra, duyuşsal ve yaşantısal öğrenmenin de sağlanacağı, durağan ve dingin olmayan,yalnızca sergilemelerle yetinmeyen,gerek araştırmaları yönlendirebilecek veriler taşıyan,kitaplığını açan,metinlerden,akademik yayınlardan,biyografilerden,mektup ve günlüklerden,harita ,fotoğraf,çizelge gibi malzemelerinden yararlanan gerek düşüncelerin yaratıldığı ve paylaşıldığı bir forum olarak ,okullardaki öğretim programlarıyla eş zamanlı program ve etkinlikler düzenleyen gerektiğinde müzenin bulunduğu kentin oluşumunu aydınlatabilen,izleyici-müzeci-malzeme arasında iletişimi sağlayan bir kültür pedagojisi uygulama alanlarından biri olarak tanımlanmaktadır (San,1988,s.120).

Müzeler, eğitim işlevi, toplama, koruma, inceleme, değerlendirme ve sergilemenin yanı sıra, yönlendirici olarak biçimlenmiştir. Çağdaş müzeler,gelen ziyaretçilerin eğlenirken öğrendiği ve öğrenmekten zevk aldığı kültür merkezleridir.

2.6.Müzenin Amaçları ve Görevleri :

İlk kurulduğu yıllarda müzelerin başlıca amaçları; geçmişe ait nesnelere toplama, koruma, belgeleme ve sergilemeyeken sonraları bu amaçlar, toplumun eğitiminin gelişmesi, estetik olgunun yerleşmesi, yaşanan anın, geçmişin ve geleceğin açıklanması, yorumlanması, toplumsal değişimlerin yönlendirilmesi ve kişilerin eğlenirken gelişmesi ve zamanının değerlendirilmesine dönüşmüştür. (Atagök, 1999,s. 42). Müzelerin genel olarak amaçları 5 ana grup altında toplanmıştır:

- Toplama
- Koruma
- Belgeleme
- Sergileme
- Eğitim

2.6.1.Toplama:

Müzelerin toplama eylemi, toplanacak eserlerin müzenin amacına uygun olmasına dayanır. Müzeler; topladıkları eserlerin içinde buldukları toplumun kültürel geçmişine uygun olmasına özen göstermelidirler. Türkiye’de müzeler için toplanan eserler; arkeolojik kazılar sonucu, eser satın alımı, koleksiyoner bağışıyla gerçekleştirilmektedir. (Büyük Larousse,1986,s.100).

2.6.2. Koruma:

Müzelerin koleksiyonlarında yer alan eserlerin sergilenme veya müze depolarında bekletilmesi için alınan bilimsel tüm yöntemler “koruma”dır. Uzman bir kadro ile gerçekleştirilen koruma eserlerin gelecek nesillere sağlıklı aktarımını sağlamaktadır. Koleksiyonların sık sık yeniden düzenlenmesi, depoların açılması, yapıtların ulusal ve uluslar arası düzeyde karşılıklı değiş tokuşu, bilgi iletişiminin geliştirilmesi, geçici ve gezici sergilerin düzenlenmesi, yaşayan bir kültürün dinamik bir aracı olarak görülen müzeye yeni çehresini kazandırmaktadır.(Büyük Larousse,1986,s.100).

2.6.3. Belgeleme:

Atagök'e göre (1985,s.27) göre; müzelerin eserlerle ilgili olan tüm bilgileri, yazılı,görsel ve işitsel yöntemlerle saptanmasına “belgeleme” denir.Müzelerin sahip oldukları eserlerin kayıtlarını düzenli olarak tutmaları ,eserlerle ilgili ayrıntılı bilgiye sahip olunmasına yardımcı olur.Belgeleme işlemleri yazılı , görsel ve işitsel yöntemlerle yapılmaktadır(Süzen,2005,s.53).

2.6.4.Sergileme:

Müze sergilemelerinde amaç, koleksiyondaki nesnelere, halkın tanıyacağı biçimde düzenlemek ve bunlar hakkında bilgileri sunmaktır. Müze sergilemeleri müzenin topluma yansıyan yüzü olarak değerlendirilip, sergilemelerde, ziyaretçinin bakış açısına önem verilmelidir. Büyük müzelerde, ziyaretçinin sergilenen nesnelere tümünü görmesi olanaksız olduğundan, müzeler çeşitli sergileme ve sergiler aracılığıyla halka hizmet götürürler. Müzelerde yer alan sergilemeler, türlerine ve özelliklerine göre;sürekli sergileme,geçici sergileme,özel sergileme,gezici sergileme olarak ayrılır(Büyük Larousse; 1986,s.100).

2.6.5. Eğitim:

Müze etkinliklerinin tümü eğitici bir nitelik taşımaktadır. Müzeler, sergiledikleri eserler ile toplumun eğitilmesi, bilinçlendirilmesini sağlayan bir eğitim kurumudurlar. Atagök' göre (1999, s.42); müzeler, sanata ilgi göstermeyen kişilerin dikkatini çekerek, eğlenirken öğrenmeyi sağlayan eğitim programları düzenleyebilirler.

Müzeler, geçmişte yaşamış olan toplumların, kültür, sanat, yaşam örneklerini toplayarak, günümüzde değişen değerleri gösteren ilgili koleksiyonları oluştururken, toplumu eğitme, kültür ve bilgi birikimini sağlayıp, araştırmaya teşvik etme görevini üstlenirler. Müzeler günümüzde ; yalnızca koruma işleviyle yetinmeyerek bünyesinde düzenlediği çeşitli etkinliklerle canlı bir ortam yaratmaya ve bilgi iletmeye ağırlık vermişlerdir.

Müzeler, koleksiyonlarına, hizmet ettikleri bölgeye, sergileme mekanlarına göre çeşitli gruplara ayrılmışlardır. Bu gruplama "müze türleri" alt başlığında açıklanmaktadır.

2.7. Müze Türleri

Müzecilik tarihinde ilk başlarda toplayıcıların alım gücüne ve zevklerine göre toplanan koleksiyonlar, müzelerde toplanınca özelliklerine göre sınıflandırma gereği doğmuştur. Müze türlerinin gruplanmasında koleksiyonların türleri göz önüne alınarak yapılması en etkili araçtır. İçerik ve niteliklerine göre yapılan bu sınıflandırmalar müzelerin türlerini oluşturur .

Sanat/Tarih Müzeleri: Uygarlık tarihinin yansıyan , tarihsel olduğu kadar kültürel ve sanatsal birikimleri içeren geniş kapsamlı müzelerdir. Bu müzeler; Arkeoloji, Etnografya ve halk sanatı müzeleri olarak kendi içlerinde de gruplandırılır:

a) *Arkeoloji Müzeleri:* Arkeologların yaptıkları kazılar sonucunda ortaya çıkarılan buluntuların sergilendiği müzelerdir. Örneğin; İzmir Arkeoloji Müzesi.

b) *Etnografya Müzeleri:* Geçmiş uygarlıklara ait gelenek, görenek, giysi ve gündelik hayat ile ilgili çeşitli eserlerin sergilendiği müzelerdir. Örneğin; Ankara Etnografya Müzesi

Sanat Müzeleri: Sanat yapıtlarını koleksiyonlarında toplamış olan müzelerdir. Bunlar ulusal, yöresel, dönemsel (periyodik) , teknik ve gereçlere dayanan sanat müzeleri ve sanatçı müzeleri olarak ayrılabilir.

Tarih Müzeleri: Bir ülkenin, yörenin, toplumun , kişinin, tarihsel bir değere sahip gelişimi sistemli biçimde inceleyen, açıklayan yazılı ve görsel belgeleri koleksiyonlarında toplayan müzelerdir. Tarih müzeleri, yazılı ve görsel belgeleri bir araya getirerek hem ziyaretçilerin hem de araştırmacıların hizmetine sunmaktadır. Örneğin; Selçuk-Efes Müzesi, Anadolu Medeniyetleri Müzesi

Bilim Müzeleri: Doğa ve fizik bilimlerinin incelendiği müzelerdir. Bilim ve teknolojinin tarih boyunca geçirdiği değişim, bilim müzelerinde sergilenmektedir. Örneğin; Atatürk Eğitim Müzesi.

Öteki Müzeler: Açık hava müzeleri, askeri müzeler, özel müzeler.

Açık Hava Müzeleri: Tiyatro, arena, agora gibi kapalı bir mekânda sergilenmesi mümkün olmayan yapıtlar, açık hava müzelerinde sergilenmektedir. Örneğin; TCDD

Açık Hava Buharlı Tren ve Lokomotif Müzesi.

Askeri Müzeler: Çeşitli dönemlere ait askerî malzeme ve silâhların sergilendiği müzelerdir.Örneğin; Ankara Kurtuluş Savaşı Müzesi (1. TBMM Binası).

Özel Müzeler: Kişi veya kuruluşlar tarafından, çeşitli konularda bir araya getirilmiş eserlerin yer aldığı müzelerdir. Örneğin; Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi.

Türkiye'nin kültürel zenginliğini ve kimliğini oluşturan değerleri bünyesinde bulunduran müzeler; korudukları ve sergiledikleri eserler ile izleyicileri zaman içerisinde yolculuğa çıkararak geçmiş ile gelecek arasında bağ kurabilmektedir. Türkiye müzeleri özellikle son yıllarda, dünya modern müzecilik anlayışı içinde büyük gelişmeler göstermiştir.Son otuz yılda,kırka yakın müze,modern müze binalarına kavuşturulmuştur.Tarihi yapılarda bulunan müzeler ise yeniden düzenlenerek ziyarete açılmıştır.Bu çalışmaların yanı sıra,müze ziyaretçisi sayılarında da büyük artışlar olmuş,daha çok,turizm faaliyetlerine ve halk eğitime yönelik kültür kuruluşları olarak gelişmesi yönünde yoğun çalışmalar yapılmıştır.(Önder,Türkiye 1999,s.14,15)

2.8. Müze Eğitimi

Teknolojinin imkanlarından yoğun olarak yararlanan müze eğitimi,19.yüzyıldan itibaren Avrupa ülkelerinde ve Amerika'da, ülkelerin kültür programında ele alınan bir alandır. Ülkemizdeki müze uygulamalarının hem 20.yüzyıl sonlarına doğru başlamış olması ,hem yaygın olmaması ,müze eğitiminde sorunlar yaşanmasına neden olmuştur. Müzelerin eğitim rolü özellikle son iki yüzyılda vurgulanması gereken kayda değer bir değişme göstermiştir. On dokuzuncu yüzyılın başında müzelerin kuruluş amaçlarından biri eğitmek ve bilgilendirmektir. İnsanların içinde yaşadıkları dünyadan ve geçmişten nesnelere biriktirilmekteydi.

Yirminci yüzyıldan itibaren eğitimde müzelerden yararlanılacak programlar geliştirildi. Müzelerdeki eğitim programları ,yaygın halk eğitimi ,çocuk ve gençlere yönelik eğitim ve meslek eğitimi olarak gruplara ayrılmıştır.

Müzeler, temel olarak,uzun bir eğitim alma fırsatı olmamış insanların kendilerini eğitmek için yararlanabilecekleri eğitim kurumları olarak görülüyordu.Müzeler,koleksiyonlarındaki yapıtlarla nesnelerin anlam ve değerlerinin topluma aktarılmasını amaçlayan etkinlikleri yüklenmişlerdi.Günümüzde müzelerin eğitimsel ve iletişimsel rolü önem kazanmıştır.Çağdaş müzecilik anlayışı içinde müze yaygın eğitim kurumu haline gelmiştir (Hooper-Greenhill,1999,s.29).

Sözen'in (2005,s.84)aktardığına göre,"Müze eğitimi ile ilgili olarak Amerikan Ulusal Sanat Eğitmcileri Topluluğunun bir toplantısında; görsel algılamayı ilerletme, sanat ve sanat müzeleri hakkında olumlu duygular yaratma, sanatı değerlendirme, kültürel şartları öğretebilme gibi amaçlardan söz edilmektedir. Bunun sonucunda, müzelerde sanatsal mirası öğretme ve sanatsal değerlendirme yapabilmek için etkin yöntem ve tekniklerle, canlandırma , doğaçlama,keşif ve eser karşısında tartışma gibi aktif etkinlikler olduğu konusunda anlaşmaya varılmıştır"

Müze kültürünün gelişmesinde müzelerin bir eğitim ortamı olarak kullanılmasının önemli yeri vardır. Müze eğitimi; müzenin amacını ve niteliklerini, müze ortamını, sergilenen sanat eserlerinin kişiler üzerindeki olumlu etkileşimini, müzenin aktif bir öğrenme ve gelişme alanı olarak kullanılmasını içermektedir. Müzelerde yapılacak kültür eğitiminin amacı ise; müzeleri eğitim alanı olarak kullanırken eğitilen kişilerin yaratıcı düşüncelerini geliştirmektir

Müzelerin, sınıftaki öğrenmeyi destekleyecek düzeyde bir öğrenme ortamı oluşturması eğitim açısından eğitim önemini açıklamaktadır. Günümüzde eğitim alanındaki görüşler müzelerin; topluma hizmet eden, gözlem, mantık, yaratıcılık, beğeni duygusunun oluşmasına katkıda bulunan yaygın eğitim kurumları olduğunu belirtmektedir.

Mercin'e göre;(2002);yapılan araştırmalar ve incelemeler sonucu göstermiştir ki müze eğitiminin sorunları bellidir. Günümüzde müze eğitimi sorununun giderilmesi için Kültür Bakanlığı'nın yönetmeliklerinde ve Milli Eğitim'in yeni hazırladığı Eğitim programında Müze Eğitimi Etkinlikleri yer almaktadır. Müzeler haftası ile ilgili 9.Mart.1987 tarihli Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergi'sinde yayınlanan genelgede;"18-24 Mayıs tarihlerindeki Müzeler Haftasında amaç, öğrencilere "lkemizdeki kültür varlıklarının tanıtılması, korunması, onarılması ve saklanması ile gelecek kuşaklara aktarılması için yapılan ve yapılması gereken çalışmaları anlatmak, mzecilerimizi tanıtmak, öğrencilerimizin milli kültür ve tarih bilgisini zenginleştirmek, onların kültür varlıklarımıza sahip çıkmalarına yardımcı olmaktır "denilmiştir.Bu görüş neticesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın işbirliği yapmaları,konu ile ilgili uzmanların konferans vermeleri,öğrencilerin müze ve ren yerlerini ücretsiz görebilmeleri önerilmiştir.

Ülkemizde sanatın ve görsel sanat eğitiminin gerekliliği sonucunda, bugüne kadar 1948, 1968 İlkokul, 1951, 1962, 1971 Ortaokul ve 1992 İlkretim Programları geliştirilmiştir (M.E.B., 2000,s.8) .Günümüz koşullarında ise yeniden yapılandırılan eğitim sistemimizin ğretim programları kapsamında, Görsel Sanatlar Dersi ğretim Programı'nın oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur. Görsel Sanatlar dersi içerik olarak şu Şekilde açıklanmıştır; "Görsel sanat kültürü, müze bilinci ve görsel sanatlarda biçimlendirme olmak üzere üç öğrenme alanında eğitim ve ğretim yapmayı hedeflemektedir. Böylece görsel sanatların diğer dallarıyla da ilgilenen ve öğrenciyi yönlendirebilecek esnekliğe sahip bir program yapılandırılması amaçlanmıştır. Bu programla sanattan zevk alan, sanatı içselleştiren, bilinçli, estetik zevke sahip ve eleştiri yapabilen nesiller yetiştirilmesi hedeflenmektedir" (M.E.B. 2006).

Son zamanlarda yapılan araştırmalar , görsel sanatlar eğitimi derslerinde müzeleri kullanmanın , yaşayarak öğrenmeyi sağladığını ,kapalı sınıf ortamından hareket imkanı daha rahat bir ortam sunduğunu ,yaratıcılığı teşvik ettiğini ortaya koymaktadır. Eğitim psikolojisinde, pasif bir öğrenimden aktif bir anlayışa doğru

ilerleme kaydedilmiştir. Müzelerde ise uygarlığın her tür belgesini öğrenciye sunup öğrenciyi hem yaratıcılığa hem eyleme yönlendirmektedir. Atagök'e göre (1999:146); "Müzeler; öğrencinin heyecanını anında yakalamakta, onun nesne karşısında oluşan enerjisini farklı uygulamalarla kanıtlamakta, öğrenciye uygarlığın bir bireyi olduğunu hissettirmektedir.

Onur'a göre(2002,s.18);" günümüzün müzesi, çocuğa, gence, yaşlıya, engelliye eğitim veren, bireyi, aileyi, toplum eğitimini, yaşam boyu eğitim içinde olan bireyin gelişmesine ve toplumun kalkınmasına katkıda bulunan gerçek bir eğitim kurumu niteliği kazanmaktadır."

Süzen (2005,s.86,87)göre;"Müze, tarihsel, müzecilik ve eğitimsel işlevlerinin yanında başlı başına bir öğrenme ortamı olarak da değerlendirilebilir. Müzenin sahip olduğu içerik eğitim açısından yerinde bir eğitim anlayışına yönelik olarak önemli bir fırsattır. Bu gerekçeye dayalı olarak müzenin temel işlevlerinden birinin eğitim olduğu görülmektedir. Bu eğitim ister doğrudan bilime ve bilgiye, ister duygu ve sezgilere yönelsin, bireye kattığı yaşantısal zenginliklerle ona yeni ufuklar açar,bilişsel ve duyuşsal açıdan donatır,daha yaratıcı bir yaşama yöneltir,bireye gerekli tarih ve çevre bilincini verir.Bu nedenle müzeler bilişsel öğrenmenin yanı sıra duyuşsal ve yaşantısal öğrenmenin de sağlanacağı bir ortamdır.Müzedede nesnelere sergilenmesinin yanında sergilenenlerin pedagojik amaçlar açısından da tartışılması gerekir.Müzelerin eğitsel açıdan değerlendirilmesinde ilk olarak nesnelere algılandığı sergi düzeninde sağlıklı ve amaca kolay ulaşma açısından sıkıcı olmayan bir sunuşun göz ardı edilmemesi gerekir."

Müzelere gerçekleştirilen planlı okul ziyaretlerinin Hooper ve Greenhill(1999,s.175) belirttiği gibi müzelerin öğrencilere alternatif öğrenme imkanları sunarak, aktif çalışma fırsatı vermeleriyle çocuklar için resmi sınıf ortamında pek görülmeyen yetenek ve becerilerini gösterme şansı sağladığı söylenebilir.

Son yıllarda ülkemizde önem kazanmaya başlayan müzeler ve müze eğitimi konusu, görsel sanat eğitiminde sınıf öğretmenlerine etkili ve değişik bir sanat öğretimi imkanları sunacak bir alan olarak ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde öğrencileri kapalı sınıf ortamından uzaklaştırarak daha canlı ,yaşayan ve deneyim elde edilen bir ortamda görsel sanat eğitimi etkinliklerini gerçekleştirmek,öğretmenler kadar öğrencileri de mutlu edecektir. Nitekim bu ihtiyacı karşılayabilecek, bu ortamı hazırlayacak ,karşılayabilecek kurumların başında müzeler gelmektedir (Atagök,1994,s.84). Çağdaş eğitim ,dört duvarla sınırlı olmamalıdır,etkili ,heyecanlı,kalıcı,yaratıcılığı arttıran ,sanatı sevdiren ve onları koruyabilmeyi sağlayan,duyuşsal,devinimsel,bilişsel ve görsel öğrenmenin ,müzeleri kullanmakla daha iyi gerçekleştirebileceğini ortaya koymaktır.

2.9.Müze Eğitiminde Kullanılan Yöntemler

Onur' göre(1986,s.6);Sınıf öğretmeni; Müze ziyaretinin amaçlarını,çocukların temel bilgilerinin düzeyini ve beklentilerinin ne olacağını belirleyerek etkinliğin ana hatlarını oluşturabilir.Sınıf öğretmenleri, öğrencilerin yaratıcılıklarının ve derse ilginin geliştirilmesi amacıyla müze ziyaretleri yapmalıdırlar.

Müze ziyaretlerinde öğretmenlerin uygulayacağı eğitim faaliyetleri; Görsel Eğitim, Teorik Eğitim, Uygulamalı Eğitim ve Sunuş Yoluyla Eğitim olarak tanımlanmaktadır.

Sınıf Öğretmeni Görsel eğitim yöntemi ile öğrencinin müze ziyaretlerinde eser, obje ve olaylar hakkında hazırlanmış belgesel programlar ve eser kopyaları ile bilgi edinmesini sağlamaktadır.

Teorik Uygulama; Müze ve okullarda gerek müze uzmanlarınca gerek okulların kendi eğitimcileri tarafından verilecek konferans, ders, panel, seminer gibi sözel yöntemlerle yapılacak eğitimidir.

Uygulamalı Eğitim; Müze Gezisi sonrası ve müze eğitim programları çerçevesinde uygulanacak atölye çalışmalarıyla müzedeki nesnelere ilişkin resim, desen çizimi,model-maket yapımı,heykel,modelaj çalışmaları ile ifade biçiminde gerçekleşecek çalışmalardır.Ayrıca drama ve atölye çalışmalarını içerir.

Sunuş Yoluyla Eğitim; açıklayıcı, yorumlayıcı bir yaklaşımla kavramların öğretildiği bir öğretim yöntemidir(Fidan,1996,s.95).Müzelerde rehberlerin uyguladığı bir tekniktir.

Sınıf öğretmenlerinin müze içinde kullanabilecekleri bir çok eğitim teknikleri vardır. Bu tekniklerin hiç biri diğerinden üstün değildir.Her teknikte başarı getirmez.Belirli bir eğitim durumu için uygun olan bir teknik başka bir eğitim durumu için uygun olmayabilir.Bu nedenle müze eğitim uzmanı,bu teknikler arasından ziyaretçi grubunun niteliğine,hedefe ve eğitim programının içeriğine uygun düşen teknikleri seçmelidir.(Atasoy,1999,s.35).Sınıf öğretmenlerinin müze eğitiminde kullanabileceği teknikler şu başlıklar altında incelenmiştir:

- Soru Cevap Tekniği
- Gösteri (Demonstrasyon)
- Atölye Çalışmaları
- Drama Çalışmaları

2.9.1. Soru – Cevap Tekniği

Eğitim tekniklerinde en çok kullanılan tekniklerden biridir.Bu teknikte soru sorulması ve cevap verilmesi yoluyla tartışma yürütülür.Soru cevap tekniği,düşünmeyi ve konuşmayı geliştirmesi açısından önemlidir.Ayrıca bireyi düşünme ve öğrenme konusunda güdüleyen bir tekniktir.Müze içi eğitim faaliyetlerinde sıkça kullanılan bir öğretim tekniğidir.

2.9.2. Gösteri (Demonstrasyon)

Gösteri bir ürünün, sürecin ya da fikrin önemli noktalarının vurgulanarak görsel ve işitsel olarak açıklanmasıdır.(Fidan,Erden,1993;s.186)Bir işin yapılış aşamalarını göstermek yazılı ve sözlü bilgi aktarımından daha etkilidir. Gösteri (Demonstrasyon) tekniğinde davranışların yavaş yavaş yapılması öğrencilerin işlem basamaklarını anlamaları açısından önemlidir. Bu teknikte büyük ölçüde gözlem yoluyla öğrenme sağlanır. Gösteri(Demonstrasyon) tekniği,müzelerde atölye,drama çalışmaları ve kurslar şeklinde uygulanır.(Südor ,2006,s.54).

2.9.3. Atölye Çalışmaları

Atölye çalışmaları katılan bireylerde duyu organları yoluyla beceri geliştirme, yaratıcı gücün farkına varma ve keşfetme ağırlıklı bir yöntemdir (Südor.2006,s.55).

Becerilerin yapım tekniklerinin öğretilmesinde atölye çalışmaları temel eğitim yöntemidir. Teknik açıdan atölye çalışmaları ,yaparak yaşayarak öğrenme sağlar. Atölye çalışmasına katılanlar belli hedef davranışlara erişmek çok sayıda duyu organını kullanarak etkileşimde bulunurlar. Bu teknikte birey aktif rol oynar.”Müzedeki nesnenin yapıldığı malzeme ve tekniklerin kullanımı hakkında genelleme sağlar.” (Atasoy,1996;s.23).

Südor’un aktardığına göre (2006,s.55);”Atölye çalışmalarına başlanmadan önce sınıf öğretmeni tarafından uygulamanın programlanması ve atölyenin hazırlanması gerekir.Atölye çalışmaları sırasında;atölyenin donanım açısından yeterli olması önem taşımaktadır.Atölyede çalışmalara katılacak kişi sayısı sınırlı olmalıdır.Atölye çalışmalarında konu seçerken müze koleksiyonundaki konular ve nesnelere önem taşımaktadır.Atölyede çalışmalara katılacak kişi sayısı sınırlı olmalıdır.Atölye çalışmalarında konu seçerken müze koleksiyonundaki konular ve nesnelere önem taşımaktadır.”

2.9.4. Drama Çalışmaları

Drama çalışmaları; eğitimde dramatik yaşantılar fikir, olay,durum ya da sorunun öğrenciler tarafından oyunlaştırılması ile edinilen yaşantılardır.Drama etkinliklerin de mimikler,jestler,vücut hareketleri ve sesler önemli rol oynamaktadır. Drama çalışmalarının etkilerinin yararlarını müze bağlamında ele alacak olursak” zaman ya da uzaklık yönünden ulaşılamayan olayların incelenmesine olanak sağlar. Tasarlanan soyut ve kuramsal olay ve nesnelerin anlaşılmasına yardımcı olur.Nesneleri,olayları,dinleme-anlama,algılama ve yorumlama gibi iletişim yeteneklerini geliştirir.Yaratıcılık yeteneğini geliştirir.Katılımcılar ,drama çalışmalarında yaşayarak hoşlanarak daha çok deneyim elde ederler.” (Atasoy,1996;25).

Müzelerin koleksiyon geliştirme ve koruma evresinden, koleksiyonları kullanarak ziyaretçiye yönelik etkinlikler üretme evresine gelmeleri sonucu yeni amaçlar,yöntemler ve araç gereçler ortaya çıkmaktadır.Bu nedenle müzeler,eğitsel amaçlara yönelik çalışmalar gelişmektedir.Eğitim de, öğrenilmesi gereken konu kadar bunun nasıl öğretilmesi gerektiği de önem taşımaktadır.

Müze eğitimi ile bilgili öğretmenin rehberliğinde öğrenci algıladıklarını yansıtmaya çabasını sanatsal ifade etkinliğiyle birleştirebilir.

Farklı öğretim yöntemlerinden birisini uygulayan sınıf öğretmeni uygulama çalışmasında öğrencinin yaratıcılığını engellemek için, öğrenciyi birey olarak kabul etmeli, yaratıcılığını geliştirebileceği ortamı hazırlamalı, yapıcı eleştirilerle cesaretlendirmeli,özgün fikirler üretmesi için özendirilmeli ve öğrenciyi müze konusunda kilitleyebilmelidir.

Uygulama çalışmaları sonucunda öğretmenin değerlendirme yapması gerekmektedir. Sınıf öğretmenin derse ilişkin sorumluluklarından biri de değerlendirmedir. Öğretmenin öğretim sürecinde değerlendirmesi önemlidir. Belli bir zaman diliminde öğrencinin konu hakkında ne kadar bilgi sahibi olduğunu ve

eksiklerini saptamak için değerlendirme yapılması gerekir. Sınıf öğretmeni değerlendirme faaliyetini gerçekleştirebilecek yetkinlikte olmalıdır. Görsel Sanatlar Eğitimi derslerinde değerlendirme daha zordur. Sanat öğretiminde nesnel ve öznel öğeler bir bütündür.

Sınıf Öğretmeni, Müze gezisi sonrasında yapılan çalışmaların sonuçlarını, müzede veya okulda değerlendirir. Uygulama çalışmalarında ortaya konmuş olan faaliyetin ürünleri (resim, kumaş, mask, heykel vb.) sergi hâlinde sunulabilir. Yapılan çalışmaların düşünsel sonuçları kompozisyon, tartışma vb. uygulamalar ile ortaya konulur.

Müzelerin görsel sanatlar eğitiminde verimli bir şekilde kullanılabilmesi için çeşitli öneriler getirilmiştir. Bu önerilerden bazıları;

-Müzede eğitim yapacak öğretmen; gezilecek müze hakkında bilgi sahibi olmalıdır.

- Müze gezisi öncesinde müze yetkililerinden randevu alınmalıdır.

- Müze gezisi en az yarım gün süre ayrılarak yapılmalıdır.

-Müze gezileri eğitim –öğretim programındaki ders ve konulara bağlantılı olarak düzenlenmelidir.

-Öğretmen, öğrencileri belli bir dönem ya da bir temaya yönlendirmelidir.(Örneğin;Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde Hititler Dönemi gibi)

-Öğrencilere bir çalışma kağıdı hazırlanmalıdır.Bu kağıtlar öğrencilere dağıtılmalıdır.Bu çalışma kağıdında “yapıtın adı nedir?, yapıt ne zaman yapılmıştır?, nerede ve ne amaçla yapılmıştır?, sanatçı ya da ustası var mıdır?, yapıtın bir öyküsü var mıdır? v.b. gibi sorular yer almalıdır.

Süzen'e göre (2005,s.94);” Milli Eğitim Bakanlığı'nca hizmet içi eğitim programlarının, müze ve sergi ortamlarında düzenlenmesiyle öğretmenlerin becerileri ve tutumları geliştirilmelidir.

Sanat eğitimin de görselliğe dayanan ve öğrencilerin sıkılmadan ve kalıcı bir şekilde öğrenim göreceği mekanlar müzeler olmaktadır. Bazı ilköğretim okullarında görsel sanatlar eğitimi derslerini müze eğitimini uygulayacak kimseler Sınıf Öğretmenleri olduğu için, dersin uygulanmasında öğretmen açısından eksikliklerin, zorlukların araştırılması, öğrenciye derste kazandırılmak istenen davranışların incelenmesi gerekmektedir. Bundan dolayı böyle bir araştırmaya gerek duyulmuştur. Bu araştırmanın Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Eğitimi derslerinde Müzeleri kullanmalarına yönelik yararlı çalışmalar yapmalarına, eksiklerini gidermelerine katkıda bulunabileceği düşünülmektedir

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren, örneklem, verileri toplama teknikleri ve veri analizi üzerinde durulmuştur.

3.1.Araştırma Modeli:

Araştırma genel tarama modelinde yapılmıştır. Genel tarama modeli; çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile, evreni tümü ya da ondan alınacak bir grup,örnek veya örneklem üzerinde yapılan tarama modelidir.Tarama modeli,geçmişte ya da halen var olan durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar.(Karasar;2002).

Araştırmada önce konu ile ilgili kaynak ve araştırmaların belirlenmesi amacıyla “kaynak tarama ”yöntemi, daha sonra da “anket tekniği” uygulanmıştır.

Araştırmada, ilköğretim okullarında birinci kademedede görsel sanat eğitimi dersi veren Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Eğitimi dersinde müzeleri kullanmalarına yönelik görüşleri tespit edilmek istenmiştir.

3.2.Evren ve Örneklem

2005-2006 öğretim yılında Türkiye’deki İlköğretim Okulları araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın evreninin büyük olmasından dolayı örneklem alma yoluna gidilmiştir.

Araştırmanın örneklemini, Ankara ili Çankaya İlçesi’ndeki ilköğretim okullarından yansız atama (random) yoluyla seçilmiş 5 resmi İlköğretim okulu ve bu ilköğretim okullarında görevli 60 Sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

3.3.Verileri Toplama Teknikleri:

Araştırma konusu ile ilgili literatür araştırması yapılmıştır. Kütüphane çalışmaları yapılarak, kaynaklardaki bibliyografya kısımları taranmış; konuyla ilgili kaynaklar ve elde edilmiş olan bilgiler sınıflanmıştır.

Veriler anket sonuçlarına göre elde edilmiştir.

Anket, “...belli bir amaç ve plana göre düzenlenmiş “soru listesidir.” (Südor,2006,s:86). Anket sorularının araştırma konusuna uygunluğu ve ifadelerin anlamlı olup olmadığını saptamak amacı ile, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bölümü Öğretim Üyesi Yrd.Doç.Gonca YAYAN’ın önerilerine ve dikkatine sunulmuştur.

Verileri toplamak amacı ile geliştirilen anketin uygulanması için ilköğretim okullarına gidilerek okul yöneticileri ile görüşülmüştür. Araştırmacı; yardımcı kullanmaksızın olumlu cevap aldığı okullara bizzat kendisi giderek ve öğretmenler ile bire bir muhatap olmuştur. Görüşme yapılan öğretmenlerin zamanlarının olmaması nedeniyle anket soruları verilip, ertesi gün yazılı yanıtlar alınmıştır.

3.4.Verilerin Analizi:

Ankette yer alan sınıf öğretmenlerinin görsel sanat eğitimi derslerinde müzelerden yararlanmaları konusundaki görüşlerini ortaya çıkarabilmesi amacıyla,geniş kapsamlı ve net cevaplar almaya yönelik sorulara daha çok yer verilmiştir.Her sorunun cevabı ayrı ayrı değerlendirilerek ele alınmış,araştırmanın konusuna uygun ortak sorun, olumlu ya da olumsuz benzerlikler ortaya koyulmuştur. Sonuç olarak yapılan anket ile ilgili bulgular yorumlanmıştır.

Anket sonucu elde edilen bilgilerin değerlendirilmesinde; frekans (f) ve yüzde (%) ortalamaları kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

İlköğretim ilk kademedeki sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar eğitimi derslerinde müzeleri kullanmalarına yönelik görüşlerinin yer aldığı çalışmada, İlköğretim okulları birinci kademedeki görevli sınıf öğretmenleriyle yapılan kişisel bilgiler tablolandırılmış, daha sonra görüşme formundaki sorular ve anket sonucunda elde edilen veriler yorumlanmaya çalışılmıştır.

4.1. Kişisel Bilgiler:

Bu bölümde araştırma kapsamındaki sınıf öğretmenleriyle ilgili kişisel bilgilere yer verilmiştir.

4.1.1.Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımı:

Tablo 4.1. Öğretmenlerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımı :

Kıdem	f	%
1-10 Yıl	12	20
11-20 Yıl	31	52
21 Yıl ve Üzeri	17	28
Toplam	60	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre %'20'si 1-10 yıl arası kıdeme sahip, %52'si 11yıl ve üzeri kıdeme sahip, %28'i 21 yıl ve üzeri

kıdeme sahip bulunmaktadır. Sonuç olarak Sınıf Öğretmenlerinin çoğunluğunun iş yılının 11 yıl ve üzeri olduğu gözlemlenmektedir.

4.1.2.Öğretmenlerin Mezuniyet Durumuna Göre Dağılımı :

Tablo 4.2. Öğretmenlerin Mezuniyet Durumuna Göre Dağılımı :

MEZUNİYET DURUMU	f	%
Yüksek Okul	55	92,30
Üniversite	5	7,70
TOPLAM	60	100,0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %92'si yüksek okul, %8'i ise Üniversite mezunudur.

4.1.3.Öğretmenlerin Sınıflarındaki Ortalama Öğrenci Sayısının Dağılımı:

Tablo.4.3.Öğretmenlerin Sınıflarındaki Ortalama Öğrenci Sayısının Dağılımı:

Öğrenci Sayısı	f	%
21-30 öğrenci	3	5
31-40 öğrenci	13	21,6
41 ve üzeri öğrenci	44	73,4
TOPLAM	65	100,0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 74'ü 41 ve üzeri öğrenci mevcutlu sınıflarda , % 13'ü 31-40 öğrenci mevcutlu sınıflarda, % 3 'ü 21-30 öğrenci mevcudu olan sınıflarda derslerini işlemeye çalışmaktadırlar.

4.1.4.Öğretmenlerin Haftalık Ders Programı Saatinin Dağılımı:

Tablo 4.4. Öğretmenlerin Haftalık Ders Programı Saatinin Dağılımı:

Ders Saati	f	%
21-30 saat	26	43,75
31 saat ve üzeri	34	56,25
TOPLAM	60	100,0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 56'sı 31 saat ve üzerinde derse girmektedir, % 44'ü ise 21-30 saat ile ders işlemektedir.

4.2.Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Eğitimi Derslerinde Müze Eğitimine Yönelik Görüşleri:

İlköğretim birinci kademedeki görevli sınıf öğretmenlerinin müzeleri görsel sanat eğitimi dersinde kullanmalarına yönelik görüşlerini öğrenmek için hazırlanmış olan , görüşme formu sonucunda ortaya çıkan cevaplar değerlendirilmiş ve bu bulgulara göre ortaya çıkan sonuçlar yorumlanmıştır.

4.2.1. Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinde Eğitim Programının Takip Edilmesi Hakkındaki Görüşler:

“Görsel Sanatlar Eğitimi derslerinde eğitim programını mı takip ediyorsunuz?” sorusuna sınıf öğretmenlerinin tamamı yani 60 öğretmen de (%100) “Evet” cevabı vermiştir

4.2.2. Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinde Müze Eğitime Yönelik Çalışmalar Hakkındaki Görüşleri:

“Müze Eğitime yönelik çalışmalar yaptırıyor musunuz?” sorusuna “Evet” cevabı veren öğretmen sayısı 60’dır. Yani grubun tamamından (%100) “Evet” cevabı alınmıştır. Geçen yıllarda kullanılan eğitim programları kullanılırken bu araştırma yapılmış olsaydı, cevabın olumsuz olacağı düşünülmektedir.

4.2.3. Sınıf Öğretmenlerinin Müze Eğitiminin Farklı Bir Öğretim Yaklaşımı Olduğuna Dair Görüşleri:

Görsel Sanatlar eğitimi derslerinde müze eğitime yönelik olarak müzelerden yararlanıyorsanız, bu yöntemin farklı bir öğretim yaklaşımı olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna 60 öğretmenden 57’si (%93) “Evet” cevabı verirken,3 öğretmen (%7) “Hayır” cevabı vermiştir. Çoğunluğun cevabından öğretmenlerin müze eğitime verdikleri önem görülmektedir.

4.2.4. Sınıf Öğretmenlerinin Ders Öncesi Konu Hazırlıkları İle İlgili Görüşleri:

“Dersten önce konu ile ilgili bir hazırlıkta bulunuyor musunuz?” sorusuna sorusuna 60 öğretmende Evet cevabı vermiştir. Görüldüğü gibi grubun tamamı (%100’ü) ders öncesi hazırlıkta bulunmaktadır.

4.2.5. Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinde Teorik Anlatımlara Yer Vermeleri, Hakkındaki Görüşleri:

“Derste konuyla ilgili teorik anlatımlara yer veriyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin tamamı (%100) “evet” cevabı vermiştir.

4.2.6. Sınıf Öğretmenlerinin Konu Anlatımı Sırasında Görsel Kaynaklara Yer Vermeleri Hakkındaki Görüşleri:

“Konu anlatımlarında müze eğitimi konusu ile ilgili görsel kaynaklardan yararlanıyor musunuz?”, sorusuna 54 öğretmen(% 81) “Evet” cevabını, 6 öğretmen (% 19) “Hayır” cevabını vermiştir.

Grubun büyük çoğunluğunun görsel kaynaklardan yararlanılarak yapılan dersin öğrencinin öğrenmesi üzerindeki olumlu etkileri konusunda bilinçli olduğunu göstermektedir.

4.3. Sınıf Öğretmenlerinin Müzelerin Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılmasının Yararlarına İlişkin Görüşleri:

4.3.1. Görsel Sanatlar Eğitiminde Müzelerin yararlı olabilmesi için, sınıf öğretmenin işleyeceği konu hakkında ön araştırma yapması ne kadar yararlı olur? :

Tablo 4.5.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	0	0
Az Katılıyorum	3	5
Orta Düzeyde Katılıyorum	1,5	2,5
Çok Katılıyorum	34,5	57,5
Tamamen Katılıyorum	21	21
Toplam	60	100,0

Sonuç olarak sınıf öğretmenlerinin yarısından çoğunluğu , bu ifadede belirtilen duruma katılmaktadırlar.

4.3.2. Öğretmenler için müze eğitimi ile ilgili bir yardımcı kitabın yazılması sizce ne kadar yararlı olur?

Tablo 4.6.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	-	-
Az Katılıyorum	3	5
Orta Düzeyde Katılıyorum	4,5	7,5
Çok Katılıyorum	21	35
Tamamen Katılıyorum	31,5	52,5
Toplam	60	100,0

Sınıf öğretmenlerin müze eğitimini bilinçli bir şekilde verebilmesi için müze eğitimiyle ilgili bir yardımcı kitaba ihtiyaç olduğuna katılmaktadırlar.

4.3.3. Müze ziyareti sırasında sanat eseriyle doğrudan iletişim öğrenmede ne kadar etkili olur?

Tablo 4.7.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	-	-
Az Katılıyorum	-	-
Orta Düzeyde Katılıyorum	4,5	7,5
Çok Katılıyorum	21	35
Tamamen Katılıyorum	31,5	52,5
Toplam	60	100,0

Bu bulguya göre araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin ,büyük çoğunluğu “Müze ziyareti sırasında sanat eseriyle doğrudan iletişim öğrenmede ne kadar etkili olacağı” görüşünü paylaşmaktadır

4.3.4 “Müze ziyareti,eğitim amaçlı kullanıldığında, öğrenciyi bilgilendirir ve yaratıcılığını geliştirir” görüşüne ne kadar katılıyorsunuz?

Tablo 4.8.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	-	-
Az Katılıyorum	-	-
Orta Düzeyde Katılıyorum	4,5	7,5
Çok Katılıyorum	30	50
Tamamen Katılıyorum	25,5	42,5
Toplam	60	100,0

Araştırmaya katılan çoğunluk yaratıcılığın gelişmesine müzelerin faydalı olacağına inanmaktadır.

4.3.5.Müze ziyaretleri sırasında öğrencilere eserler hakkında “Nasıl yapılmıştır?” “Değerli midir?” gibi sorular sorulması ne kadar etkili olur?:

Tablo.4.9.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	-	-
Az Katılıyorum	3	5
Orta Düzeyde Katılıyorum	15	25
Çok Katılıyorum	31,5	52,5
Tamamen Katılıyorum	10,5	17,5
Toplam	60	100,0

4.3.6.Müze ziyaretlerinde öğrencilerin bazı eserlere dokunarak tanınmalarına izin verilmesi öğrenmeyi ne kadar etkiler?:

Tablo.4.10.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	7,5	12,5
Az Katılıyorum	7,5	12,5
Orta Düzeyde Katılıyorum	9	15
Çok Katılıyorum	21	35
Tamamen Katılıyorum	15	25
Toplam	60	100,0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin 4/3'ü eserlere dokunarak öğrenmenin verdikleri cevapların getirdiği bulguların sonucuna göre olumlu olduğunu düşünmektedirler.

4.3.7.“Müze ziyaretleri sayesinde, sergilenen eserlerin yapıldığı malzeme hakkında öğrenci daha çok bilgi sahibi olur” görüşüne ne kadar katılıyorsunuz?:

Tablo.4.11.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	-	-
Az Katılıyorum	-	-
Orta Düzeyde Katılıyorum	7,5	12,5
Çok Katılıyorum	28,5	47,5
Tamamen Katılıyorum	24	40
Toplam	60	100,0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu % 87,5'i bu ifadede belirtilen duruma katılmaktadırlar.

4.3.8.“Müze ziyaretlerinin sonrasında, müze içindeki eserlerin resmini yapma , gibi etkinlikler eğitimin kalıcılığını sağlar “görüşüne ne kadar katılırsınız? :

Tablo-4.12.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	-	-
Az Katılıyorum	3	5
Orta Düzeyde Katılıyorum	9	15
Çok Katılıyorum	31,5	52,5
Tamamen Katılıyorum	13,5	22,5
Toplam	60	100,0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin 4/3'ü müze içindeki eserlerin resmini yapma gibi sanatsal faaliyetlerin eğitimde kalıcılık sağladığı görüşüne katılmaktadır.

4.3.9.Müze eğitimi sonunda yaptırılan uygulamaların sergilenmesi ne kadar faydalı olur? :

Tablo.4.13.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	1,5	2,5
Az Katılıyorum	4,5	7,5
Orta Düzeyde Katılıyorum	10,5	17,5
Çok Katılıyorum	11	20
Tamamen Katılıyorum	31,5	52,5
Toplam	60	100,0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin 4/3'ü bu bulguya göre müze eğitimi sonunda yaptırılan uygulamaların sergilenmesi ne kadar faydalı olacağını düşünmektedir.

4.3.10. İlköğretim ilk kademe çağındaki öğrencilere müze eğitimi ile ilgili yardımcı bir kitabın hazırlanması görsel sanatlar eğitimine faydalı olur” görüşüne ne kadar katılıyorsunuz? :

Tablo.4.14.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	2,5	1,5
Az Katılıyorum	4,5	7,5
Orta Düzeyde Katılıyorum	10,5	17,5
Çok Katılıyorum	12	20
Tamamen Katılıyorum	31,5	52,5
Toplam	60	100,0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 90'ı öğrencilere müze eğitimi ile ilgili yardımcı bir kitabın hazırlanmasının görsel sanatlar eğitimine faydalı olacağını belirtmişlerdir.

4.4. Sınıf Öğretmenlerinin Müze Ziyaretlerini Eğitim Amaçlı Yapamama Sebeplerine İlişkin Görüşleri:

4.4.1.Sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları okullarda müze eğitiminin yeterli verilememesi:

Tablo.4.15.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	1,5	2,5
Az Katılıyorum	3	5
Orta Düzeyde Katılıyorum	9	15
Çok Katılıyorum	27	45
Tamamen Katılıyorum	19,5	32,5
Toplam	60	100,0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 77,5'i yani 4/3 'ü aldıkları eğitimde müze eğitimi konusunun yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

4.4.2.Sınıf öğretmenlerinin müze eğitiminde uygulanan yeni metotları tanımamaları:

Tablo.4.16.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	1,5	2,5
Az Katılıyorum	3	5
Orta Düzeyde Katılıyorum	9	15
Çok Katılıyorum	27	45
Tamamen Katılıyorum	19,5	32,5
Toplam	60	100,0

Sınıf öğretmenlerinin 4/3 'ü müze eğitiminde kullanılan yeni uygulama ve metotları yeterince tanımadıklarını belirtmişlerdir.

4.4.3.Sınıf öğretmenlerinin yenilenen müze eğitimi konusunda kendilerini yetiştirme çabalarının olmaması:

Tablo.4.17.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	7,5	12,5
Az Katılıyorum	6	10
Orta Düzeyde Katılıyorum	10,5	17,5
Çok Katılıyorum	27	45
Tamamen Katılıyorum	9	15
Toplam	60	100,0

Sınıf öğretmenlerinin 4/ 3'ü yenilenmiş müze eğitimi konusunda kendilerini geliştirme çabasında olmadıkları görüşünü kabul etmişlerdir.

4.4.4. Müze eğitimi konusunda ,M.E.B. tarafından görsel-eğitsel materyallerin geliştirilmemesi:

Tablo.4.18.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	-	-
Az Katılıyorum	1,5	2,1
Orta Düzeyde Katılıyorum	5	8
Çok Katılıyorum	18	30
Tamamen Katılıyorum	30	50
Toplam	60	100,0

Çoğunluk yani % 89,6; M.E.B .tarafından müze eğitimi için yeterince materyal geliştirilmediği görüşündedir.

4.4.5. Sınıf öğretmenleri için müze uzmanları tarafından eğitim amaçlı konferansların düzenlenmemesi:

Tablo.4.19.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	-	-
Az Katılıyorum	1,4	2,4
Orta Düzeyde Katılıyorum	6	10,4
Çok Katılıyorum	27,5	45,8
Tamamen Katılıyorum	25	41,7
Toplam	60	100,0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu % 87,5'i müze uzmanları tarafından seminerler düzenlenmesini belirtmişlerdir.

4.4.6.Müze ziyaretlerinden önce sınıf öğretmenlerinin hazırlanması için yeterli zaman bulamaması:

Tablo.4.20.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	-	-
Az Katılıyorum	2	2
Orta Düzeyde Katılıyorum	6	10
Çok Katılıyorum	27	46
Tamamen Katılıyorum	25	42
Toplam	60	100,0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin çoğunluğu müze ziyaretlerinden önce hazırlanmak için yeterli zaman bulamadıklarını belirtmişlerdir.

4.4.7.Görsel Sanat eğitimi ders saati süresinin yeterli olmaması:

Tablo.4.21.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	-	-
Az Katılıyorum	2,5	4,2
Orta Düzeyde Katılıyorum	12,5	20,8
Çok Katılıyorum	17,5	29,2
Tamamen Katılıyorum	27,5	45,8
Toplam	60	100,0

Bu ifadede elde edilen bulgular sınıf öğretmenlerinin % 77,5'i zaman yetersizliğinden dolayı müze eğitimi uygulamalarında zorluklar yaşadıkları şeklinde yorumlanabilir.

4.4.8. Sınıfların kalabalık olması :

Tablo.4.22.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	9	15
Az Katılıyorum	6	10
Orta Düzeyde Katılıyorum	15	25
Çok Katılıyorum	8	12,5
Tamamen Katılıyorum	22	37,5
Toplam	60	100,0

Sınıf öğretmenlerinin verdiği cevaplardan yarısının müze eğitiminde sınıfların kalabalık olmasının önemli gördükleri ortaya çıkmaktadır.

4.4.9. Müze ziyaretlerinde , görsel-işitsel yöntemlere dayalı teknolojik araç ve gereçlerin kullanılmaması

Tablo.4.23.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	2,5	4
Az Katılıyorum	4	6
Orta Düzeyde Katılıyorum	12	20
Çok Katılıyorum	14	23
Tamamen Katılıyorum	27,5	47
Toplam		100,0

Sınıf öğretmenlerinin % 75'i bu ifadeye belirtilen duruma katılmaktadırlar.

4.4.10. Müze ziyaretleri için okulların maddi kaynağının olmaması:

Tablo.4.24 .

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	2,5	4,2
Az Katılıyorum	3,8	6,3
Orta Düzeyde Katılıyorum	12,5	20,8
Çok Katılıyorum	13,8	22,9
Tamamen Katılıyorum	27,5	45,8
Toplam	60	100,0

Sınıf öğretmenlerinin % 68'i okulların yeterli maddi imkanı olmadığı görüşündedir.

4.4. 11. Öğrencileri taşımak için araçların temin edilememesi:

Tablo.4.25.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	6,24	10,4
Az Katılıyorum	7,5	12,5
Orta Düzeyde Katılıyorum	3,8	6,3
Çok Katılıyorum	23,8	39,6
Tamamen Katılıyorum	18,78	31,3
Toplam	60	100,0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 70,9'unun verdiği cevaptan ortaya çıkan bulguya göre, müze ziyaretleri için gereken ulaşım araçlarının teminin de güçlükler çekildiği söylenebilir.

4.4.12 Öğrenci velilerinin müze ziyaretlerine olumsuz yaklaşması:

Tablo.4.26.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	7,5	12,5
Az Katılıyorum	6	10
Orta Düzeyde Katılıyorum	10,5	17,5
Çok Katılıyorum	13,5	22,5
Tamamen Katılıyorum	22,5	37,5
Toplam	60	100,0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 60'ı ifadede verilen duruma katılmaktadır.

4.4.13. Okul idarelerinin müzelerle “müzelerde sanat eğitimi “için işbirliği kurmaması:

Tablo.4.27.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	4,5	7,5
Az Katılıyorum	15	25
Orta Düzeyde Katılıyorum	19,5	32,5
Çok Katılıyorum	10,5	17,5
Tamamen Katılıyorum	10,5	17,5
Toplam	60	100,0

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 35i' ifadede verilen duruma katılmaktadırlar.

4.4. 14. .Müzelerin ilköğretim okullarına , müzeyi tanıtım amaçlı afiş,broşür gönderememesi:

Tablo.4. 28.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	3	5
Az Katılıyorum	7,5	12,5
Orta Düzeyde Katılıyorum	4,5	7,5
Çok Katılıyorum	25,5	42,5
Tamamen Katılıyorum	13,5	22,5
Toplam	60	100,0

Sınıf öğretmenlerinin % 75'i bu ifadeye belirtilen duruma katılmaktadırlar. bu bulgu sınıf öğretmenlerinin müzeler tarafından gereken tanıtım faaliyetlerinin yapılmadığı görüşünü taşıdıkları biçiminde yorumlanabilir.

4.4. 15. Müzedeki eserlerin sergilenmesinde kullanılan etiketlerin üzerindeki bilgilerin yeteri kadar açık olmaması:

Tablo.4.29.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	16,5	27,5
Az Katılıyorum	13,5	22,5
Orta Düzeyde Katılıyorum	12	20
Çok Katılıyorum	4,5	7,5
Tamamen Katılıyorum	13,5	22,5
Toplam	60	100,0

Sınıf öğretmenlerinin % 30'u müze koleksiyonlarının üzerindeki etiket bilgilerinin yeteri kadar açık olmaması görüşüne katılmaktadır.

4.4. 16. Müzelerde öğrencilerin yararlanacağı başvuru kitaplarının bulunmaması:

Tablo.4.30.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	-	-
Az Katılıyorum	4,5	7,5
Orta Düzeyde Katılıyorum	7,5	12,5
Çok Katılıyorum	28,5	47,5
Tamamen Katılıyorum	19,2	32,5
Toplam	60	100,0

Sınıf öğretmenlerinin % 40'ı müze koleksiyonlarının üzerindeki etiket bilgilerinin yeteri kadar açık olmaması görüşüne katılmaktadır.

4.4. 17. Müze atmosferinin öğrenciler için ilgi çekici olmaması:

Tablo.4. 31.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	7,2	15
Az Katılıyorum	13,5	22,5
Orta Düzeyde Katılıyorum	15	25
Çok Katılıyorum	15	25
Tamamen Katılıyorum	7,5	12,5
Toplam	60	100,0

Sınıf öğretmenlerinin % 35'i bu ifade de belirtilen duruma katılmaktadır.

4.4. 18. Müze ziyareti sırasında öğrencilerin uygulama çalışmaları için malzeme Olmaması:

Tablo.4.32.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	-	-
Az Katılıyorum	-	-
Orta Düzeyde Katılıyorum	9	15
Çok Katılıyorum	18	30
Tamamen Katılıyorum	33	55
Toplam	60	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 85'i bu ifade de belirtilen duruma katılmaktadır.

4. 4. 19. Müzelerin eğitim amaçlı olarak kullanılmaya elverişli alanlarının olmaması:

Tablo.4.33.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	2,5	4,2
Az Katılıyorum	13,7	22,9
Orta Düzeyde Katılıyorum	12,5	20,8
Çok Katılıyorum	11,3	18,8
Tamamen Katılıyorum	19,9	33,3
Toplam	60	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 52 'si müze ortamlarının eğitime yeterince elverişli olmadığı görüşüne katılmaktadır.

4.4. 20. Müze ziyaretlerinde, müze personelinin ilgisizliği:

Tablo.4. 34.

Katılım Derecesi	f	%
Hiç Katılmıyorum	23	39,5
Az Katılıyorum	16	27
Orta Düzeyde Katılıyorum	14	22,9
Çok Katılıyorum	5	8,3
Tamamen Katılıyorum	2,5	4,2
Toplam	60	100,0

Araştırma sonuçlarına göre sınıf öğretmenlerinin % 67'si bu ifadede belirtilen duruma katılmaktadır.

BÖLÜM V

5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak varılan genel sonuçlar ve öneriler verilmektedir.

5.1.SONUÇLAR :

Çocuğun kişilik temellerinin atıldığı, eğitim hayatının temeli olan ilköğretim ilk kademedeki eğitiminden sorumlu olan kimse sınıf öğretmenidir. Branş öğretmeni olmayan bazı okullarda öğrencinin görsel sanat eğitiminden sınıf öğretmeni sorumludur. Sınıf Öğretmeni çocukları kültürel açıdan yetiştiren ,akıl yürütmeyi ve beceri kazanmayı sağlayan görsel sanat eğitimi dersinde müzelerden de yararlanmalıdır.Yeni hazırlanan Görsel Sanatlar Eğitimi programında Müzelerin Görsel Sanatlar Eğitimi dersinde kullanılmasıyla ilgili birçok madde yer almaktadır.Ancak bu zamana kadar bu kavramla karşılaşmamış sınıf öğretmenleri için ders işleyişi sırasında müzelerden yararlanmak güç olmaktadır.Bu araştırma sınıf öğretmenin görsel sanatlar eğitimi dersine müzeleri kullanması açısından şu sonuçları çıkarmaktadır:

Görsel Sanatlar Eğitimi dersine giren sınıf öğretmenlerinin öğrenciler ile genel olarak sorunlarının olduğu gözlenmektedir.

Sınıf Öğretmenlerinin yeni Görsel Sanatlar Eğitimi ders programında yer alan Müze etkinliklerinin uygulanması konusunda yeterli olmadıkları sonucuna varılmıştır.

Hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin almayanlara oranla konuyla ilgili daha az problem yaşadıkları gözlenmektedir.

Tez araştırmamızın genel amacı, İlköğretim ilk kademedede görsel sanatlar eğitimi derslerini veren sınıf öğretmenlerinin müzelerden görsel sanatlar eğitimi derslerinde yararlanmaları konusudur. Sınıf öğretmenlerinin bu açıdan yeterliliklerinin sınırlı oluşu ilköğretimde görsel sanatlar eğitimi dersini almakta ve müze etkinliklerini ders yılı boyunca görecek olan öğrencilerin sanat eğitimi için ciddi bir sorun ortaya çıkarmaktadır.

Bu araştırmanın bulgularından yararlanılarak çeşitli öneriler getirilmiştir.

5.2.ÖNERİLER:

İlköğretim okullarında ilk kademedede görsel sanat eğitimi dersi veren sınıf öğretmenlerinin müzelerin görsel sanat eğitimi amaçlı kullanılmasına ilişkin görüşleri belirtilerek, kültürel miras açısından zengin ve sürekli farklı kültürlerle iletişim içinde olmuş ülkemizin, müzelerinden eğitimde daha fazla yararlanma amacına yöneliktir. Bu araştırmanın bulgularından yararlanılarak çeşitli öneriler getirilmiştir.

Görsel Sanatlar Eğitimi dersinin haftalık ders saati arttırılabilir.Ders saatinin fazla olması hem öğretmen hem öğrenci açısından dersin işleyişi açısından faydalı olacaktır.

Hizmet içi eğitim programlarıyla öğretmenlere müze ve sanat galerilerinde sanat eğitimi uygulamaları başlığı altında üniversitelerin ilgili bölümlerinden gelecek olan uzman öğretim elemanları tarafından seminer ve konferanslarla bilgilendirilebilirler.

Sınıf öğretmenleri görsel sanat eğitimi derslerine girmeye devam edeceklerse nitelikli bir yan alan eğitimi verilmelidir. Hizmet içi kursları düzenlenmelidir.

Görsel Sanat Eğitimi dersine girecek olan Sınıf Öğretmenleri için müzelerde öğrenme ve öğretme tekniklerini içeren bir yardımcı kitabın hazırlanması sağlanabilir.

Müze eğitimine ilişkin çalışmalar müzelerde yapılabileceği gibi, müze ortamı haline getirilen sınıf ya da okulun başka bir yerinde yapılabilir .Örneğin çevrede bir arkeoloji müzesi yoksa sınıfın duvarlarına arkeoloji müzelerinde yer alan nesnelerin fotoğrafları asılarak ya da öğrencilerin kendileri tarafından yapılan heykellerle (kil, seramik hamuru gibi malzemelerle) aynı çalışma uygulanabilir.

Öğrencilere müzeleri tanıtan, resimli örneklerin yer aldığı yardımcı bir kitap hazırlanabilir.

Görsel Sanat Eğitimi dersine giren ilköğretim birinci kademe sınıf öğretmenlerinin müzelerden iyi ve kapsamlı bir şekilde yararlanması için ilgili kurum ve kuruluşların katkıları önemli destek oluşturacaktır.

Bu araştırmanın bundan sonra yapılacak olan daha kapsamlı ve ayrıntılı çalışmalara yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

ABACI, O. (2005). “**Müze ve Eğitim**”, Anadolu Medeniyetleri Müzesi 2003-2004 Yılı Eğitim Etkinlikleri, Müze Eğitim Atölyesi ve Çocuk Şenlikleri Yıllığı T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Ayrıbasım, Ankara.

ABACI, O. (1995) . **Müze Eğitimi**. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).İstanbul, Marmara Üniversitesi.

AKENGİN,Ç.(2005).**İlköğretim Okullarında I.Kademede Resim-İş Dersi Veren Sınıf Öğretmenlerinin Resim-İş Dersinde Karşılaştıkları Sorunlar**.(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).Ankara,Gazi Üniversitesi.

ATAGÖK,T. (1999).”**Çağdaş Müzeciliğin Anlamı**”,İstanbul ,Lami Sanat

ATASOY,N. (1996) .**Müze Eğitimi ve Yazılı Gereçlerin İstanbul Arkeoloji Müzeleri ,Taş Eserler Bölümü Üzerinde Örneklenmesi**.

AYDIN,Ş.(1993).**Müzeler İçin Düş Bilançosu**. İstanbul,Yapı Kredi Yayınları.

BAŞARAN,İ.E.(1995) **Eğitim Psikolojisi**,Ankara,

BERK,N..(1968),**Resim Bilgisi**.İstanbul:Varlık Yayınevi.

BEYKAL,F..(2002).Günümüz Koşullarında Sanat(Resim-İş)Eğitimcisinin Özellikleri Nelerdir ve Hangi Niteliklere Sahip Olmalıdır?.**Sanat Eğitimi Sempozyumu**.Ankara:Gazi Üniversitesi Yayınları.

BUYURGAN,S.-BUYURGAN,U. (2001).**Sanat Eğitimi ve Öğretimi**.Ankara:Dersal Yayıncılık.

BUYURGAN,S.(2002).Programlı Bir Müze Ziyareti ve Sonrasında Uygulama Örneği.**I.Sanat Eğitimi Sempozyumu**.Ankara:Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Matbaası.

COHEN, U- MC MURTRY,R . (1985). **The School of Architecture and Urban Planning**. . Milwaukee: The Universty of Wisconsin Press.

ÇETİN,T.(2002).Sanat Eğitiminin Gerekliliği Üstüne.**Sanat Eğitimi Sempozyumu**.Ankara:Gazi Üniversitesi Yayınları.

DEMİRDELEN,H. (2003).”**Müze Eğitimi Uygulamaları** ”Anadolu Medeniyetleri Müzesi 2002 Yıllığı .Ankara:T.C.Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü.

EPSTEİN,S.A.(2001).**Learning To Look:Appreciateing Child Art** . New York.Young Children Press.

FİDAN,N. (1985) **Okulda Öğrenme ve Öğretme**. Ankara.Alkım Yayınları.

GERÇEK,F.(2000).**Türk Müzeciliği**.Ankara:T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

GÖZÜTOK,D.(1999)**Öğrenme-Öğretme Kuram ve Yöntemleri**,T.E.D.Okulları Hizmet içi Seminerleri.Ankara:T.E.D.Yayınları.

GÜR,Ö.-ZORLU,T.(2002). **Çocuk Mekanları**. İstanbul:Yapı Endüstrisi Merkezi.

HESAPÇIOĞLU,M. (1987).**Öğretim İlke ve Yöntemleri**.İstanbul:Beta Yayınları.

HOOPER-GREENHILL,Eliean.(1999).**Müze ve Galeri Eğitimi**.İngilizceden Çeviren: Bekir ONUR.Ankara:Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

KARAKAYA,T.(1999).Neden İlle de Eğitim ve de Sanat Eğitimi?.**T.C. Kültür Bakanlığı ve Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Sempozyumu**.İstanbul:T.C. Kültür Bakanlığı Matbaası.

KAVURGAN,T.(2002).Nitelikli Sanat Eğitimcisi Yetiştirmede Sanat Eğitiminin Önemi.**Sanat Eğitimi Sempozyumu**.Ankara.

KEHNEMUYİ,Z,(2001).**Çocuğun Görsel Sanat Eğitimi**.İstanbul:Yapı Kredi Yayınları.

KILIÇKAN,H.-KILIÇKAN,H..(2003).**İlköğretim ve Ortaöğretim Okulları İçin "Okullarda Resim"**.İstanbul:İnkılap Kitabevi.

KIRIŞLIOĞLU,O.Tekin.(2002).**Sanatta Eğitim,Görmek, Anlamak,Yaratmak**. Ankara:Pegem A Yayıncılık.

MERCİN,L. (2002).**Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Müzelerin Sanat (Resim) Eğitimi Amaçlı Kullanılmasına İlişkin Yönetici ve Öğretmenlerinin Görüşlerinin Değerlendirilmesi**.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Ankara Gazi Üniversitesi.

MOFFAT, H. (1992) **Working In Museum and Gallery Education**. Universty of Leicester.

ONUR,B. (1995). Müzelerde Eğitsel Aktiviteler ve Yapılan Araştırmalar .**Müze ve Eğitim Konulu Çalışma Toplantısı.** İstanbul.

ONUR,B.(1997) .**Ergenlik Psikolojisi.** Ankara:Taş Yayınları.

ONUR,B .(1999).İletişim ve Eğitim Ortamı Olarak Müzeler.**Anadolu Medeniyetleri Konferansları.**Ankara:T.C.Kültür Bakanlığı Yayınları.

ONUR,B. (2000).**Müze Ortamında Çocukla İletişim.**Ankara:Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.

ÖNDER, M.(1999).**Türkiye Müzeleri.**Ankara:Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.Tisamat Basım Sanayii.

ÖZSEZGİN, K. (1985).Çağdaş Müzecilik ve Bazı Öneriler.**I.Plastik Sanatlar Sempozyumu** Ankara:Pan Yayıncılık.

ÖZSOY, V. (2002).Resim-İş (Sanat) Öğretmeni Eğitimine Yönelik Lisansüstü Programlarda Müze Eğitiminin Yeri ve Önemi.**Gazi Üniversitesi I.Sanat Eğitimi Sempozyumu.**Ankara:Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Matbaası.

ÖZSOY, V. (2003). **Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri (Görsel Sanatlar Eğitimi).** Ankara:Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

ÖZSOY, V.(2003).**İlk ve Ortaöğretim Sanat (Resim) Eğitiminde Müzelerden ve Sanat lerinden Yararlanma.** Ankara:Milli Eğitim Dergisi, Bahar Dönemi.M.E.B.Yayınları.

ÖZSOY, V. , MERCİN L (2003). “**Sanat (Resim) Eğitiminde Müzelerin Kullanılmasında İlgili Kurum ve Kuruluşların Karşılıklı Görev ve Yükümlülükleri**”,

Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları, Cilt:1, Sayı:3.

ÖZSOY, V. (2004). Resim-İş Öğretmeni Yetiştirme Programları ve Resim-İş Dersinin Değerlendirilmesi **Gazi Üniversitesi II.Sanat Eğitimi Sempozyumu**. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

READ, H.(1981).**Sanatın Anlamı**. İstanbul.(Çev.G.İnal,N.Asgari).İş Bankası Yayınları.

SAN, İ.(1983)**Sanat Eğitimi Kuramları**. Ankara :Tan Kitap Yayıncılık.

SAN, İ. (1994).**Sanat Eğitiminin Geleceği**. Ankara:Alman Kültür İşleri Kurulu Yayınları.

SAN, İ.(1998).**Müze Eğitimi Nasıl Gelişti?** .Milliyet Sanat Dergisi.15 Kasım, Sayı:444:21.

SAN, İ. (1999). **Sanatla Eğitim Üzerine Yeni Düşünceler**. I.Ulusal Sanat Eğitimi ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri, Çanakkale.

SAN, İ. (2004).**Sanat ve Eğitim**. Ankara: Ütopya Yayınevi.

SARGIN, H. (2004).**Antik Ankara**. Ankara: Kerem Ofset.

SEİDEL, S. (1999).**Tarih Öğretiminde Bir Kaynak Olarak Müze,Müze Eğitimi ve Kültürel Kimlik**.İngilizceden Çeviren:Bahri ATA. Ankara:Ankara Üni.Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları.

SÖZEN, M. - TANYELİ, U.(1996).**Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü**. İstanbul: Remzi Kitabevi.

SÜZEN, H.N.(2005).**İlköğretim Okullarında Görevli Yöneticilerin Ve Resim-İş Öğretmenlerinin Müze Ve Sanat Galerilerini Görsel Sanatlar (Resim-İş)**

Eğitimi Amaçlı Kullanılmasına İlişkin Görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Ankara;Gazi Üniversitesi.

ŞAPOLYO ,E.(1939).**Müzeler Tarihi.** İstanbul:Remzi Kitabevi.

YAVUZER, H.(2000).**Resimleriyle Çocuk, Resimleriyle Çocuğu Tanıma.** İstanbul: Remzi Kitabevi.

YAVUZOĞLU-ATASOY, Nazan.(1997).**Müzelerimizdeki Eğitimi Yönelik Çalışmaların İrdelenmesi.**150'inci Yılında Türk Müzeciliği Sempozyumu III Bildirileri. Ankara.

YETKİN, S.K.(1967).**Sanat Meseleleri.** İstanbul:

YÜCEL, E.(1999).**Türkiye'de Müzecilik.** İstanbul:Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

ZELLER. T.(1985).**Müze Eğitimi ve Okul,Sanat,Farklı Uçlar ve Farklı Anlamlar.**Art Education ,Cilt:38 /3.

M. E.B.İlköğretim Okulu Resim-İş Programları,6,7,8.(2002).İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

M. E. B. Çoklu Zekâ Kuramı Ders Notları. Hizmetiçi Eğitim Semineri (2005) Eskişehir.

M. E. B. İlköğretim Genel Müdürlüğu Görsel Sanat Eğitimi Dersi Öğretim Programı (1-8 . Sınıflar).(2005).Ankara

EK-1-

Sayın Sınıf Öğretmeni

“İlköğretim Okullarının Birinci Kademesinde Görevli Sınıf Öğretmenlerinin Müzeleri Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinde Kullanmalarına Yönelik Görüşleri” konulu yüksek lisans tezi hazırlamaktayım. Sizin bu konudaki görüşlerinizi tespit etmek üzere bir “Anket” hazırlanmıştır.

Araştırmanın amacına ulaşması sizin ankete vereceğiniz cevaplara bağlıdır.

Anket yoluyla verilecek cevaplar ve elde edilecek bilgiler sadece yüksek lisans tezinde kullanılacaktır.

Her cümleyi dikkatle okuyarak size uygun seçeneklerden birine (x) çarpı işareti koyunuz.

İlgi ve yardımlarınız için teşekkür ederim.

A.Ebru METAN

Gazi Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Resim-İş Eğitimi Bölümü
Yüksek Lisans Tez Öğrencisi

EK-2-**Mesleki Kıdeminiz:**

5 yıl ve daha az ( )

6-10 yıl ( )

11-15 yıl ( )

16- 20 yıl ( )

21 yıl ve üzeri ( )

Mezuniyet Durumunuz:

Lisans ( )

Yüksek Lisans ( )

Sınıfınızda Ortalama Öğrenci sayısı nedir?

15-20 ( )

21-30 ( )

31-40 ( )

41-50 ( )

50 ve üstü ( )

Haftalık Ders Programı saatiniz :

1-10 saat ( )

11-20 saat ( )

21-30 saat ( )

31 saat ve üstü ( )

EK -3-

Görüşme Formu

1. Görsel Sanatlar Eğitimi dersinde eğitim programını mı takip ediyorsunuz?

Evet ( ) Hayır ( )

2. Görsel Sanatlar Eğitimi ders programında müze eğitime yönelik konu bulunmaktadır. Bu konuya yönelik çalışmalar yaptırıyor musunuz?

Evet ( ) Hayır ( )

3. Görsel Sanatlar Eğitimi ders programında müze eğitime yönelik olarak müzelerden yararlanıyorsanız, bu yöntemin farklı bir öğretim yaklaşımı olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet ( ) Hayır ( )

4. Dersten önce konu ile ilgili bir hazırlıkta bulunuyor musunuz? Cevabınız “evet” ise aşağıdaki boş alana neler olduğunu yazar mısınız?

Evet ( ) Hayır ( )

5. Derste konuyla ilgili teorik anlatımlara yer veriyor musunuz?

Evet ( ) Hayır ( )

6. Konu anlatımlarında müze eğitimi konusu ile ilgili görsel kaynaklardan yararlanıyor musunuz?

Evet ( ) Hayır ( )

EK.4.

Sınıf Öğretmenlerinin Müzelerin Görsel Sanat Eğitiminde Kullanılmasının Yararlarına İlişkin Görüşleri	Hiç	Az	Orta	Çok	Tam
1.Görsel Sanatlar Eğitiminde Müzelerin yararlı olabilmesi için,sınıf öğretmenin işleyeceği konu hakkında ön araştırma yapması ne kadar yararlı olur?					
2.Öğretmenler için müze eğitimi ile ilgili bir yardımcı kitabın yazılması sizce ne kadar yararlı olur?					
3.Müze ziyareti sırasında sanat eseriyle doğrudan iletişim öğrenmede ne kadar etkili olur?					
4.“Müze ziyareti,eğitim amaçlı kullanıldığında, öğrenciyi bilgilendirir ve yaratıcılığını geliştirir” görüşüne ne kadar katılıyorsunuz?					
5.Müze ziyaretleri sırasında öğrencilere eserler hakkında “Nasıl yapılmıştır?” “Değerli midir?” gibi sorular sorulması ne kadar etkili olur?					
6.Müze ziyaretlerinde öğrencilerin bazı eserlere dokunarak tanımlarına izin verilmesi öğrenmeyi ne kadar etkiler?					
7.“Müze ziyaretleri sayesinde, sergilenen eserlerin yapıldığı malzeme hakkında öğrenci daha çok bilgi sahibi olur” görüşüne ne kadar katılıyorsunuz?					
8.“Müze ziyaretlerinin sonrasında, müze içindeki eserlerin resmini yapma , gibi etkinlikler eğitimin kalıcılığını sağlar “görüşüne ne kadar katılırsınız?					
9.Müze eğitimi sonunda yaptırılan uygulamaların sergilenmesi ne kadar faydalı olur?					
10.İlköğretim ilk kademe çağındaki öğrencilere müze eğitimi ile ilgili yardımcı bir kitabın hazırlanması görsel sanat eğitimine faydalı olur” görüşüne ne kadar katılıyorsunuz?					

EK.5.

Sınıf Öğretmenlerinin Müze Ziyaretlerini Eğitim Amaçlı Yapamama Sebeplerine İlişkin Görüşleri	Hiç Katılmıyorum	Az Katılmıyorum	Orta Düzeyde Katılmıyorum	Çok Katılmıyorum	☐ Tamamen Katılmıyorum
1.Sınıf öğretmenlerinin mezun oldukları okullarda müze eğitiminin yeterli verilememesi					
2.Sınıf öğretmenlerinin müze eğitiminde uygulanan yeni metotları tanımamaları					
3.Sınıf öğretmenlerinin yenilenen müze eğitimi konusunda kendilerini yetiştirme çabalarının olmaması					
4 Müze eğitimi konusunda ,M.E.B. tarafından görsel-eğitsel materyallerin geliştirilmemesi					
5. Sınıf öğretmenleri için müze uzmanları tarafından eğitim amaçlı konferansların düzenlenmemesi					
6.Müze ziyaretlerinden önce sınıf öğretmenlerinin hazırlanması için yeterli zaman bulamaması					
7. Görsel Sanat lareğitimi ders saati süresinin yeterli olmaması					
8.Sınıfların kalabalık olması					
9. Müze ziyaretlerinde , görsel-işitsel yöntemlere dayalı teknolojik araç ve gereçlerin kullanılmaması					
10. Müze ziyaretleri için okulların maddi kaynağının olmaması					
11. Öğrencileri taşımak için araçların temin edilememesi					
12 Öğrenci velilerinin müze ziyaretlerine olumsuz yaklaşması					

13. Okul idarelerinin müzelerle “müzelerde sanat eğitimi “için işbirliği kurmaması					
14. Müzelerin ilköğretim okullarına , müzeyi tanıtım amaçlı afiş, broşür göndermemesi					
15. Müzedeki eserlerin sergilenmesinde kullanılan etiketlerin üzerindeki bilgilerin yeteri kadar açık olmaması					
16. Müzelerde öğrencilerin yararlanacağı başvuru kitaplarının bulunmaması					
17. Müze atmosferinin öğrenciler için ilgi çekici olmaması					
18. Müze ziyareti sırasında öğrencilerin uygulama çalışmaları için malzeme olmaması					
19. Müzelerin eğitim amaçlı olarak kullanılmaya elverişli alanlarının olmaması					
20. Müze ziyaretlerinde, müze personelinin ilgisizliği					

EK-5-

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

SAYI: 351	TARİH:11.09.2006	KONU: İlköğretim Görsel Sanatlar (1–8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı
ÖNCEKİ KARARIN		
SAYI: 287		TARİH:11.09.1992

İlköğretim Genel Müdürlüğünün 10.08.2006 tarih ve 17827 sayılı teklif yazısı üzerine Kurulumuzda görüşülen “**İlköğretim Görsel Sanatlar (1–8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı**”nın, 2006–2007 Öğretim Yılından itibaren 1, 2, 3, 4, 5 ve 6. sınıflardan başlamak ve kademeli olarak uygulanmak üzere ekli örneğine göre kabulü,

Söz konusu dersin öğretim programına göre;

1. Derslerde ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve benzeri eğitim aracının kullanılmaması,

2. Sadece öğretmenlerin kullanması amacıyla ilgili genel müdürlük tarafından öğretmen kılavuz kitabı hazırlanarak dağıtımının yapılması,

Kurulumuzun 11.09.1992 tarih ve 287 sayılı Kararı ile kabul edilen “**İlköğretim Resim-İş (1–8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı**”nın 2006–2007 Öğretim Yılından itibaren 1, 2, 3, 4, 5 ve 6. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulamadan kaldırılması kararlaştırıldı.

EK.6.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü

Sayı : B.08.0.PGM.0.23.01.02.32- 3137 /57505
Konu : İlköğretim okulu 4 ve 5'inci sınıflarındaki bazı derslerin ilgili branş öğretmenlerince okutulması.

21/9 /2005

ANKARA VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

T. C.	
ANKARA VALİLİĞİ	
Millî Eğitim Müdürlüğü	
Belen Evrakın K. No.	444
Belen Evrakın Tarihi	20.09.2005
Belenin Gittiği Bilim	Ortaokul

İlköğretim okullarının 4 ve 5'inci sınıflarında özel bilgi, beceri ve yetenek isteyen; beden eğitimi, müzik, resim-iş, din kültürü ve ahlak bilgisi, yabancı dil, iş eğitimi ve bilgisayar derslerinin ilgili branş öğretmenleri tarafından okutulup okutulamayacağı ile okutulması halinde gerek bu öğretmenlere, gerekse bu saatlerde sınıf öğretmenlerine ek ders ücreti ödenip ödenemeyeceğine ilişkin tereddütlerin giderilmesi bakımından aşağıdaki açıklamanın yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Bilindiği gibi, Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin 24/06/2005 tarihli ve 25855 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile değişik 64 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında; "İlköğretim okullarının 4 ve 5'inci sınıflarında özel bilgi, beceri ve yetenek isteyen; beden eğitimi, müzik, resim-iş, din kültürü ve ahlak bilgisi, yabancı dil, iş eğitimi ve bilgisayar dersleri branş öğretmenlerince okutulur. Ancak ihtiyacın branş öğretmenlerince karşılanamaması hâlinde bu dersler yüksek öğrenimlerini söz konusu branşlarda yapan sınıf öğretmenleri veya sınıf öğretmeni olup bu alanda hizmet içi eğitim sertifikasını almış öğretmenler tarafından ders değişikliği yolu ile okutulabilir. Bunun da mümkün olmadığı durumlarda söz konusu dersler sınıf öğretmenince okutulmaya devam edilir." hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 98/12120 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen ve Yöneticilerinin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Esaslar'ın 17 nci maddesinde; "İlköğretim okullarında yöneticilerin veya hizmet içi eğitim yoluyla yetiştirilen resim, müzik, beden eğitimi, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenleri ile branş öğretmenlerinin derse girdiği saatlerde sınıf öğretmenlerinin okulda bulunmaları ve bu saatlerde okul müdürünün vereceği eğitim ve öğretimle ilgili işleri yapmaları halinde, verilen bu görevler ek ders görevinden sayılır." hükmü yer almaktadır.

Bu çerçevede;

1) Söz konusu branş öğretmenleri aylık ve ek ders ücreti karşılığı ders görevlerini, durumlarına göre öncelikle ilköğretim okullarının 6, 7 ve 8'inci sınıfları ile orta öğretim kurumlarında yerine getireceklerdir.

2) Bunlardan sözlü edilen eğitim kurumlarında aylık ve zorunlu ek ders ücreti karşılığı ders görevlerini (haftada 21 saat) dolduramayanlara bu sınırlılığa olmak üzere isteklerine bakılmaksızın, işteğe bağlı ek ders ücreti karşılığı ders görevlerini dolduramayanlara ise istemeleri hâlinde ve azami ders görevi (haftada 30 saat) sınırlılığında olmak üzere ilköğretim okullarının 4 ve 5'inci sınıflarında ders görevi verilebilecek; verilen ders görevlerinin aylık karşılığı ders görevinin üstünde olan saatleri için ek ders ücreti ödenecektir.

1/2

Bakanlıklar 06648
ANKARA

Tel : 413 18 7
Faks : 425 22 7

e-posta : ozm_mevzuat@meb.gov.tr
int.adresi : <http://personel.meb.gov.tr>